

*Powiatowa Stacja
Sanitarno – Epidemiologiczna
w Końskich*

**STAN SANITARNY
POWIATU KONECKIEGO
2018**

Końskie, luty 2019

Szanowni Państwo

Wzorem lat ubiegłych przedkładam Państwu w załączeniu ocenę stanu sanitarnego powiatu koneckiego za rok 2018 zgodnie z art.12a ust. 3 ustawy z dnia 14 marca 1985r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r., poz. 59) i serdecznie zapraszam Państwa do zapoznania się z cyklicznie wydawanym przez Powiatową Stację Sanitarno – Epidemiologiczną w Końskich raportem o stanie sanitarnym powiatu koneckiego.

Niniejsze opracowanie stanowi raport o bieżącym stanie sanitarnym i sytuacji epidemiologicznej powiatu koneckiego, wskazuje na najważniejsze zagrożenia, przyczyny ich powstawania oraz kierunki dalszych działań zapobiegawczych.

Raport zawiera informację o warunkach higieny środowiska; higieny pracy w zakładach pracy; higieny procesów nauczania i wychowania; higieny wypoczynku i rekreacji; zdrowotnych żywności, żywienia i przedmiotów użytku, higieniczno – sanitarnych, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne, warunkach sanitarnych obiektów użyteczności publicznej oraz obejmuje działalność oświatowo - zdrowotną i promocję zdrowia.

Pragnę zwrócić Państwa uwagę na szeroki zakres zadań z zakresu zdrowia publicznego, do których realizacji powołana została Państwowa Inspekcja Sanitarna.

Działalność Państwowej Inspekcji Sanitarnej ukierunkowana jest na ochronę zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych oraz zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych.

Podejmowane działania służą zapewnieniu bezpieczeństwa sanitarnego mieszkańcom powiatu koneckiego poprzez sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego oraz prowadzenie działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych i innych chorób powodowanych warunkami środowiska. Szczególne działania o szerokim zakresie prowadzone są w kierunku szerzenia oświaty zdrowotnej.

W dalszym ciągu do priorytetowych działań PPIS należała ochrona zdrowia publicznego poprzez kontrolę przestrzegania przepisów dotyczących zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

Sytuację epidemiologiczną i stan sanitarny powiatu koneckiego opracowano na podstawie informacji i materiałów własnych zebranych podczas kontroli nadzorowanych obiektów, na podstawie wyników przeprowadzonych kontroli, pobranych do badań laboratoryjnych próbek żywności i wody, a także na podstawie zgłoszeń chorób zakaźnych i zawodowych oraz przeprowadzonych wywiadów epidemiologicznych i ich analizy.

Realizując zasadę pełnego dostępu opinii publicznej do informacji dotyczącej bezpieczeństwa sanitarnego, pełny tekst raportu mogą Państwo znaleźć na stronie internetowej PSSE w Końskich - <http://pssekonskie.pis.gov.pl/>.

Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny
w Końskich

Anna Wojtasińska

Spis treści

Wstęp	4
I. Ocena zagrożenia epidemiologicznego	5
II. Jakość wody do spożycia i ciepłej wody użytkowej	9
III. Zapobiegawczy nadzór sanitarny	16
IV. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej i kąpielisk	17
V. Stan sanitarny podmiotów, w których wykonywana jest działalność lecznicza.....	25
VI. Warunki sanitarno – higieniczne środowiska pracy.....	27
VII. Działania w zakresie zmniejszenia zagrożeń zdrowia publicznego stwarzanych przez nowe narkotyki (tzw. „dopalacze”).....	32
VIII. Nadzór nad placówkami nauczania, wychowania i wypoczynku dzieci i młodzieży.....	34
IX. Nadzór nad bezpieczeństwem żywności, żywienia i przedmiotów użytku	36
X. Promocja zdrowia i oświata zdrowotna	40
Podsumowanie	49

Wstęp

Państwowa Inspekcja Sanitarna działa na podstawie *ustawy z dnia 14 marca 1985r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r., poz.59)* została powołana w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed wpływem czynników szkodliwych lub uciążliwych, zapobiegania powstawaniu chorób zakaźnych i zawodowych.

Realizuje zadania z zakresu zdrowia publicznego poprzez sprawowanie nadzoru nad warunkami:

- higieny środowiska;
- higieny pracy w zakładach pracy;
- higieny procesów nauczania i wychowania;
- higieny wypoczynku i rekreacji;
- zdrowotnymi żywności, żywienia i przedmiotów użytku;
- higieniczno – sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne.

Jednostki organizacyjne Państwowej Inspekcji Sanitarnej realizują wymienione zadania sprawując zapobiegawczy i bieżący nadzór sanitarny oraz prowadząc działalność zapobiegawczą i przeciwepidemiczną, a także oświatowo – zdrowotną, promującą zdrowie.

Zadania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w powiecie koneckim wykonuje Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny, jako organ rządowej administracji zespolonej w powiecie. Powiatowa Stacja Sanitarno - Epidemiologiczna jest jednostką budżetową będącą podmiotem leczniczym finansowanym z budżetu państwa.

Ocenę stanu sanitarnego powiatu oraz sytuacji epidemiologicznej za rok 2018 opracowano na podstawie wyników przeprowadzonych kontroli, pobranych do badań laboratoryjnych próbek żywności i wody, a także na podstawie zgłoszeń chorób zakaźnych i zawodowych oraz przeprowadzonych wywiadów epidemiologicznych i ich analizy.

Powiat konecki obejmujący obszar **1.140 km²** zamieszkiwany jest przez **81 015** ludności (dane GUS - stan na dzień 30.06.2018r.).

Państwowa Inspekcja Sanitarna w Końskich obejmowała swoim działaniem w 2018r. **8** gmin oraz **3** miasta: Końskie, Stąporków i Radoszyce.

W roku 2018 (stan na 31.12.2018 r.) w ewidencji komórek organizacyjnych Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Końskich znajdowało się **2132** obiektów nadzorowanych.

Skala realnych i potencjalnych zagrożeń decydowała o tym, jakie zadania z zakresu zdrowia publicznego były przedmiotem systematycznego nadzoru i wynikających z nich działań kontrolnych i represyjnych.

I. Ocena zagrożenia epidemiologicznego

Realizacja Programu szczepień Ochronnych

Na terenie powiatu koneckiego w 2018 roku szczepieniom w ramach realizacji Programu Szczepień Ochronnych podlegało **13 701** dzieci i młodzieży do lat 19. Pracownicy Sekcji Przeciwepidemicznej PIS w Końskich prowadzą nadzór nad dystrybucją i zużyciem preparatów szczepionkowych oraz warunkami wykonywania szczepień. Na terenie powiatu koneckiego znajduje się **14** punktów szczepień, w których w 2018 r. przeprowadzono **14** kontroli. Wykonawstwo szczepień przebiega zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych i utrzymane jest na dobrym poziomie. Punkty szczepień spełniają wymogi gabinetów zabiegowych i zapewniają prawidłowe warunki chłodnicze do przechowywania szczepionek, udokumentowane procedurami. Pielęgniarki wykonujące szczepienia posiadają kurs immunoprofilaktyki. Wykonawstwo szczepień w powiecie koneckim należy ocenić jako dobre, od lat utrzymuje się na poziomie wyższym niż średnia dla Polski.

Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych

Ocenę sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych w powiecie koneckim opracowano, w oparciu o dane zgłoszonych przypadków zachorowań i zakażeń do Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Końskich.

Dokonana na tej podstawie ocena, wskazuje na zadowalającą sytuację epidemiologiczną powiatu koneckiego, pomimo dostrzegalnych niekorzystnych wzrostów zapadalności w kilku jednostkach chorobowych.

Dane za rok 2018, zostały porównane z danymi za rok 2017 oraz w niektórych chorobach z danymi za ostatnie kilka lat.

Do Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Końskich wpłynęło **1322** (rok 2017 - 1058 przypadków) **przypadków** zgłoszeń podejrzeń zachorowań i zachorowań na choroby zakaźne. Łącznie w 2018 roku przeprowadzono **97 dochodzeń epidemiologicznych**, w związku ze zgłoszeniem podejrzeń zachorowań i zachorowań na choroby zakaźne (rok 2017 - 139 dochodzeń epidemiologicznych).

Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych w powiecie koneckim utrzymuje się, od kilku lat na porównywalnym poziomie.

Zachorowania na wybrane choroby zakaźne w powiecie koneckim za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 r. oraz w porównywalnym okresie 2017 r.

Jednostka chorobowa (symbole wg „Międzynarodowej Statystycznej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych” ICD- 10)	Od 1.01.2017 do 31.12.2017		Od 1.01.2018 do 31.12.2018	
	Liczba przypadków	Zapadalność (liczba przypadków na 100 tys. mieszkańców)	Liczba przypadków	Zapadalność (liczba przypadków na 100 tys. mieszkańców)
Salmonella A02.0	17	20,8	9	11
Inne bakteryjne zakażenia jelitowe A04	31	38,1	32	39,3
Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe A05.9	0	0	0	0
Wirusowe i inne określone zakażenia jelitowe	101	123,7	65	78,9
Biegunki do lat 2 A09	4	4,9	0	0
Płonica (szkarlatyna) A38	12	14,7	6	7,3
Choroba meningokokowa zapalenie opon mózgowych A39.0	0	0	0	0
Róża A46	11	13,4	6	7,3
Zapalenie mózgu inne i nie określone G04.9	0	0	0	0
Krzusiec A37	1	1,2	0	0
Borelioza A69.2	10	12,2	13	15,9
Szczepienia p/wściekliznie Z20.3/Z24.2	13	15,9	12	14,7
Ospa wietrzna B01	239	292,9	265	325,8
Różyczka B06	0	0	0	0
Wzw B przewlekłe B18.1	3	3,6	1	1,2
Wzw C B 17.1, B18.2	3	3,6	3	3,6
Wzw A ostre B15	1	1,2	0	0

Jednostka chorobowa (symbole wg „Międzynarodowej Statystycznej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych” ICD- 10)	Od 1.01.2017 do 31.12.2017		Od 1.01.2018 do 31.12.2018	
	Liczba przypadków	Zapadalność (liczba przypadków na 100 tys. mieszkańców)	Liczba przypadków	Zapadalność (liczba przypadków na 100 tys. mieszkańców)
Nowo wykryte zakażenie HIV	0	0	1	1,2
Świnka B26	1	1,2	1	1,2
Inne wirusowe zapalenie mózgu	0	0	0	0
Choroby wywołane przez Streptococcus pneumoniae	12	14,7	5	6,1
Wirusowe zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych A87.1	0	0	1	1,2
Zatrucie pestycydami T60	0	0	0	0
Zatrucie grzybami T62	0	0	0	0
Gruźlica	32	39,2	22	27
Grypa	418 (1 potwierdzony laboratoryjnie)	512,3	767 (2 potwierdzone laboratoryjnie)	943,2
Pokąsania przez zwierzęta	76	93,1	61	75
Choroby wywołane przez Haemophilus influenzae	0	0	1	1,2

Wybrane jednostki chorobowe, dla których w 2018 r. zaobserwowano **wzrost zachorowań** w powiecie koneckim to: **borelioza, ospa wietrzna, grypa i zachorowania grypopodobne.**

Borelioza - w 2018r. z uwagi na lepszą dostępność diagnostyki i skomplikowany charakter tej jednostki chorobowej (łagodne zimy – więcej pajęczaków przeżywa tę porę roku i szuka swoich ofiar także w miastach) liczba zdiagnozowanych zachorowań rośnie.

W 2018 roku zaobserwowano **wzrost liczby zachorowań dla ospy wietrznej**, co jest zgodne z 2-3 letnią cyklicznością tej jednostki chorobowej.

Grypa oraz zachorowania grypopodobne, to jednostka odznaczająca się najwyższym wskaźnikiem zapadalności wśród chorób zakaźnych występujących w Polsce.

W 2018 roku wg sprawozdania o zachorowaniach i podejrzeniach zachorowań na grypę zgłoszono do Państwowego Powiatowego Inspektora w Końskich **767 przypadków**, w tym

2 potwierdzone laboratoryjnie (w 2017r. – zgłoszono 418 przypadków zachorowań na grypę i choroby grypopodobne, w tym 1 potwierdzony laboratoryjnie).

W 2018 roku **współczynnik zapadalności** na grypę w powiecie koneckim wyniósł **943 na 100 tys. mieszkańców** (w 2017 roku - 512).

Najskuteczniejszą metodą zapobiegania grypie są szczepienia ochronne. Dostępne szczepionki p/grypie zawierają antygeny wirusa grypy wywołującego zachorowania potwierdzone badaniami laboratoryjnymi. Ponieważ poziom odporności zabezpieczający przed zachorowaniem osiąga się dopiero po upływie około 2 tygodni od dnia szczepienia, najskuteczniejsze jest poddanie się szczepieniom przed rozpoczęciem sezonowego wzrostu zachorowań na grypę.

W 2018 r. zarejestrowano **1 przypadek** choroby wywołanej przez **Haemophilus influenzae** – w postaci sepsy u 70-letniej pacjentki obciążonej chorobą nowotworową. Patogen *Haemophilus influenzae* występuje na całym świecie, szerzy się drogą kropelkową lub przez bezpośredni kontakt z wydzieliną dróg oddechowych chorego lub nosiciela.

W związku ze zgłoszonym przez lekarzy **narażeniem na wściekliznę**, przeprowadzono **61 dochodzeń epidemiologicznych** z powodu pokąsań przez zwierzęta, w tym **3** przypadki pokąsania przez kota, **1** przypadek pokąsania przez lisa i **57** przypadków pokąsań przez psy. Do **szczepień p/wściekliznę** zakwalifikowano **12 osób** (w 2017r. -13 osób).

Tendencję spadkową wykazują takie jednostki chorobowe jak: salmonellozy, wirusowe zakażenia jelitowe, płonica, róża, wirusowe zapalenie wątroby typu B, choroby wywołane przez *Streptococcus pneumoniae*, gruźlica.

Gruźlica jest chorobą zakaźną, wywołaną zakażeniem prątkiem gruźlicy, która z reguły zajmuje płuca, choć zdarzają się przypadki gruźlicy pozapłucnej. Do Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Końskich w 2018 roku zgłoszono **22 przypadki** zachorowań na gruźlicę, w tym 2 przypadki pozapłucnej, w 2017 r. - 32 przypadki, w tym 3 przypadki pozapłucnej).

W porównaniu do analogicznego okresu 2017r. pozostałe jednostki chorobowe utrzymują się na tym samym poziomie.

W 2018r. nie notowano zachorowań choroby meningokokowej, wirusowego zapalenia wątroby nieokreślonego, wirusowego zapalenia mózgu, zatruc pestycydami, zatruc grzybami oraz bąblowicy, wirusowego zapalenie wątroby typu A.

Ogniska zatrucia/zakażenia pokarmowego nie rejestrowano.

II. Jakość wody do spożycia i ciepłej wody użytkowej

1. Wprowadzenie

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Końskich prowadzi nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi na podstawie ustawy z dnia 14 marca 1985r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (tekst jednolity: Dz. U. z 2019r., poz. 59) i ustawy z dnia 7 czerwca 2001r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tekst jednolity: Dz. U. z 2018r., poz. 1152 z późn. zm.)

Wymagania jakim powinna odpowiadać woda, sposób oceny jej przydatności do spożycia oraz sprawowania nadzoru nad jej jakością określa rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U., poz. 2294).

2. Charakterystyka poszczególnych grup urządzeń zaopatrzenia ludności w wodę

W 2018r. PPIS w Końskich objął nadzorem sanitarnym **23 urządzenia wodociągowe**, w tym: **18 wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę i 5 innych podmiotów wykorzystujących wodę**, pochodzącą z indywidualnego ujęcia jako część działalności handlowej lub w budynkach użyteczności publicznej. Skontrolowano 100% urządzeń wodociągowych znajdujących się w ewidencji.

Na terenie powiatu koneckiego wodociągi oraz indywidualne inne podmioty w 100% zasilane są w wodę z ujęć głębinowych.

W 2018r. przeprowadzono **33 kontrole sanitarne urządzeń wodnych, 151 kontroli jakości wody do spożycia**, pobrano **151 próbek wody** (w tym 137 próbki do monitoringu kontrolnego i 14 próbek do monitoringu przeglądowego), wykonano **36 oznaczeń chloru wolnego**.

Poza kontrolą jakości wody prowadzoną przez Państwową Inspekcję Sanitarną w 2018 roku prowadzona była przez właścicieli urządzeń wodociągowych **kontrola wewnętrzna**, zgodnie z wymogami określonymi w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U., poz. 2294) oraz opracowanymi i uzgodnionymi z PPIS w Końskich harmonogramami poboru.

Wydano ogółem **76 decyzji administracyjnych**, w tym 6 decyzji na poprawę stanu sanitarno – technicznego, 12 decyzji na poprawę jakości wody do spożycia (w tym 10 z rygiorem natychmiastowej wykonalności), 18 decyzji o wygaśnięciu, 19 decyzji – oceny jakości wody, 21 decyzji płatniczych i 17 komunikatów w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Wydano **6 decyzji dotyczących poprawy stanu sanitarno – technicznego następujących wodociągów:** wodociąg **Gosań**, wodociąg **Odrawąż**, wodociąg **Smarków**, wodociąg **Stąporków gm. Stąporków**, wodociąg **Mnin gm. Słupia Konecka**, wodociąg **Czarniecka Góra Szpital**, zarządzo min: zapewnienie sprawnych chloratorów dla potrzeb wodociągów, zapewnienie wentylacji mechanicznej w pomieszczeniu chlorowni, doprowadzenie do należytego stanu sanitarno-technicznego: ścian i sufitów w pomieszczeniach stacji uzdatniania wody, ścian w szachcie studziennym, ścian (wewnętrznych i zewnętrznych) w budkach na zbiornikach wody, przykryć zbiorników oraz drabinek w zbiornikach, przykryć studni, ogrodzenia bezpośredniej strefy ochrony sanitarnej studni.

Zarządzenia decyzji dotyczących 3 wodociągów (wodociąg **Odrawąż**, wodociąg **Smarków**, wodociąg **Stąporków gm. Stąporków**) wykonano. W dalszym ciągu prowadzone jest postępowanie dotyczące **3 wodociągów (wodociąg Gosań oraz wodociąg Czarniecka Góra Szpital gm. Stąporków, wodociąg Mnin gm. Słupia Konecka).**

W 2018 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Końskich wystosował **2 pisma interwencyjne**, dotyczące jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, skierowane min. do Burmistrza Stąporkowa i Burmistrza Miasta i Gminy Końskie.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Końskich wniósł do **Burmistrza Stąporkowa** oraz **zarządcy wodociągów Dyrektora Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Stąporkowie** o podjęcie działań interwencyjnych oraz o informację o podjętych działaniach w sprawie jakości dostarczanej mieszkańcom wody do spożycia z **wodociągów Odrawąż, Smarków i Gosań** w oparciu o wyniki badań stwierdzających nieprawidłowości w składzie chemicznym wody do spożycia w zakresie chloru wolnego z przedmiotowych wodociągów dostarczających wodę dla mieszkańców gminy Stąporków.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Końskich wniósł do **Burmistrza Miasta i Gminy Końskie** o interwencję w zakresie **nieprawidłowości w dostarczaniu wody do spożycia i odprowadzaniu ścieków przy kąpielisku w Sielpi**, dot. przyczepy gastronomicznej, gdzie prowadzona była działalność w zakresie produkcji i sprzedaży gofrów oraz sprzedaży lodów z konserwatora, zlokalizowanej przy ul. Spacerowej w Sielpi.

W 2018r. na terenie powiatu koneckiego zrealizowano następujące zamierzenia mające na celu poprawę stanu sanitarno-technicznego wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę, tj.
- **Komunalny Zakład Gospodarczy w Radoszycach (zarządcę wodociągów Radoszyce i Klucko)** wyposażono w 4 atestowane zbiorniki wykonane z tworzywa sztucznego (kontenery IBC o poj. 1 m³ każdy) na wypadek konieczności zapewnienia mieszkańcom zastępczego zaopatrzenia w wodę do spożycia;

- **Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Stąporkowie (zarządcę wodociągów Stąporków, Gosań, Odrowąż, Pardołów, Smarków)** wyposażono w 2 atestowane zbiorniki wykonane z tworzywa sztucznego (kontenery IBC o poj. 1 m³ każdy) na wypadek konieczności zapewnienia mieszkańcom zastępczego zaopatrzenia w wodę do spożycia oraz w kolorymetr do oznaczania poziomu chloru wolnego w wodzie.

2.1. Wodociągi o produkcji <100 m³/dobę

W 2018r. na terenie powiatu koneckiego znajdowało się **6 wodociągów** (wodociągi: Dęba gm. Ruda Maleniecka, Klucko gm. Radoszyce, Pardołów, Smarków gm. Stąporków, Stanowiska gm. Smyków, Wąsosz gm. Końskie) o produkcji wody poniżej 100 m³/dobę.

W stosunku do 2017r. ich ilość nie uległa zmianie. Urządzenia te zaopatrywały ok. 3,421 tys. ludności stałej.

W 2018 r. prowadzone były postępowania administracyjne w związku ze stwierdzonym zanieczyszczeniem mikrobiologicznym wody w 2 wodociągach zbiorowego zaopatrzenia w wodę, tj.: **wodociąg Klucko gm. Radoszyce, wodociąg Smarków gm. Stąporków.**

Wodociąg Klucko gm. Radoszyce

1) W dniu **25.10.2018r.** została wydana **decyzja znak: SE. Ia – 4262/80/2018**, stwierdzone przekroczenia: **obecność bakterii grupy coli i enterokoków**. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Końskich stwierdził **brak przydatności wody do spożycia w wodociągu Klucko.**

2) W dniu **29.10.2018r.** została wydana **decyzja znak: SE. Ia – 4262/80/2018**, stwierdzone przekroczenia: **obecność bakterii grupy coli < 10**. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Końskich stwierdził **warunkową przydatność wody do spożycia w wodociągu Klucko.**

Wodociąg Smarków gm. Stąporków

1) W dniu **01.08.2018r.** została wydana **decyzja znak: SE. Ia – 4261/125/2018**, stwierdzone przekroczenia: **obecność bakterii grupy coli, Escherichia coli i enterokoków**. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Końskich stwierdził **brak przydatności wody do spożycia w wodociągu Smarków.**

2) W dniu **12.09.2018r.** została wydana **decyzja znak: SE. Ia – 4261/146/2018**, stwierdzone przekroczenia: **obecność bakterii grupy coli < 10**. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Końskich stwierdził **warunkową przydatność wody do spożycia w wodociągu Smarków.**

Na koniec 2018r. stwierdzono, że jakość wody z ww. wodociągów pod względem bakteriologicznym odpowiada wymogom rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Ponadto w roku sprawozdawczym prowadzone było postępowanie administracyjne dotyczące **wodociągu Smarków gm. Stąporków** z uwagi na odchylenia od wymaganego składu

fizykochemicznego (**ponadnormatywna wartość manganu**). Została wydana **decyzja znak: SE. Ia – 4261/82/2018 z dnia 12.06.2018r.**, stwierdzono **warunkową przydatność wody do spożycia**. Na koniec roku sprawozdawczego 2018 oceniono, że jakość dostarczanej wody z ww. wodociągu odpowiadała obowiązującym przepisom.

W dalszym ciągu prowadzone jest wszczęte w 2017r. **postępowanie administracyjne dotyczące jakości wody z wodociągu Dęba gm. Ruda Maleniecka** z uwagi na odchylenia od wymaganego składu fizykochemicznego, tj. **ponadnormatywne wartości mętności oraz żelaza**. Na uzasadnione wnioski zobowiązanego dwukrotnie udzielono prolongat odnośnie terminu wykonania obowiązków do dnia 28 lutego 2019r.

2.2. Wodociągi o produkcji 100 - 1000 m³/dobę

W 2018r., bez zmian w stosunku do 2017 r. pod nadzorem PPIS w Końskich znajdowało się **10 wodociągów** (wodociągi: Bernów, Gowarczów gm. Gowarczów, Fałków gm. Fałków, Gosań, Odrowąż gm. Stąporków, Mnin gm. Słupia Konecka, Paruchy gm. Końskie, Przyłogi gm. Smyków, Radoszyce gm. Radoszyce, Wyszyna Fałkowska gm. Ruda Maleniecka) o produkcji od 100 do 1000 m³/dobę, dostarczały one wodę dla 35,096 tys. ludności stałej.

W 2018 r. prowadzone były postępowania administracyjne w związku ze stwierdzonym zanieczyszczeniem mikrobiologicznym wody w 2 wodociągach zbiorowego zaopatrzenia w wodę, tj.: **wodociąg Mnin gm. Słupia Konecka, wodociąg Gosań gm. Stąporków.**

Wodociąg Mnin gm. Słupia Konecka.

- 1) W dniu **17.09.2018r.** została wydana **decyzja znak: SE. Ia – 4261/156/2018**, stwierdzone przekroczenia: **obecność bakterii grupy coli ≥ 10** . Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Końskich stwierdził **brak przydatności wody do spożycia w wodociągu Mnin.**
- 2) W dniu **21.09.2018r.** została wydana **decyzja znak: SE. Ia – 4261/156/2018**, stwierdzone przekroczenia: **obecność bakterii grupy coli < 10** . Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Końskich stwierdził **warunkową przydatność wody do spożycia w wodociągu Mnin.**
- 3) W dniu **07.11.2018r.** została wydana **decyzja znak: SE. Ia – 4261/187/2018**, stwierdzone przekroczenia: **obecność bakterii grupy coli i enterokoków**. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Końskich stwierdził **brak przydatności wody do spożycia w wodociągu Mnin.**

Wodociąg Gosań gm. Stąporków.

- 1) W dniu **23.07.2018r.** została wydana **decyzja znak: SE. Ia – 4261/111/2018**, stwierdzone przekroczenia: **obecność bakterii grupy coli ≥ 10** . Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Końskich stwierdził **brak przydatności wody do spożycia w wodociągu Gosań.**
- 2) W dniu **27.07.2018r.** została wydana **decyzja znak: SE. Ia – 4261/111/2018**, stwierdzone

przekroczenia: **obecność bakterii grupy coli < 10**. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Końskich stwierdził **warunkową przydatność wody do spożycia w wodociągu Gosań**.

3) W dniu **12.09.2018r.** została wydana **decyzja znak: SE. Ia – 4261/147/2018**, stwierdzone przekroczenia: **obecność bakterii grupy coli $\geq$ 10**. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Końskich stwierdził **brak przydatności wody do spożycia w wodociągu Gosań**.

W wyniku podjętych przez zarządców działań oraz na podstawie sprawozdań z przeprowadzonych badań mikrobiologicznych wody stwierdzono, że jakość wody z **wodociągów Gosań i Mnin** pod względem bakteriologicznym odpowiada wymogom rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U., poz. 2294).

W 2018r. zostało wszczęte postępowanie administracyjne dot. **wodociągu Radoszyce** z uwagi na **ponadnormatywną wartość magnezu**. Została wydana **decyzja znak: SE.Ia-4261/115/2018 z dnia 03.09.2018 r.**, stwierdzono **warunkową przydatność wody do spożycia**.

Na koniec roku sprawozdawczego 2018 oceniono, że jakość dostarczanej wody z większości wodociągów nie budziła zastrzeżeń, za wyjątkiem wody z **wodociągu Radoszyce**. W dalszym ciągu prowadzone jest postępowanie administracyjne dotyczące jakości fizykochemicznej wody z przedmiotowego wodociągu z uwagi na odchylenia od wymaganego składu fizykochemicznego, tj. przekroczenie parametrów zawartych:

- w załączniku nr 1 część C tab. 2 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U., poz. 2294), tj. **podwyższony poziom siarczanów;**
- w załączniku nr 1 część D tab. 2 do wyżej cytowanego rozporządzenia, tj. **podwyższony poziom twardości ogólnej;**
- w załączniku nr 1 część D tab. 2 do wyżej cytowanego rozporządzenia tj. **podwyższony poziom magnezu.**

PPIS w Końskich stwierdził **warunkową przydatność wody do spożycia z w/w wodociągu**.

2.3. Wodociągi o produkcji 1000 - 10000 m³/dobę

Państwowa Inspekcja Sanitarna w Końskich nadzorowała **2 wodociągi** o produkcji od 1000 do 10000 m³/dobę, tj. wodociąg Końskie gm. Końskie, wodociąg Stąporków gm. Stąporków. Wodociągi te zostały zakwalifikowane jako wodociągi raportowane do Komisji Europejskiej, są to urządzenia produkujące wodę w ilości powyżej 1000 m³/dobę lub zaopatrujące więcej niż 5000 osób. Przedmiotowe wodociągi zaopatrywały w wodę odpowiadającą wymaganiom ok. 41,216 tys. ludności stałej.

2.4. Wodociągi o produkcji 10000 - 100000 m³/dobę

Na terenie powiatu koneckiego brak jest wodociągów o produkcji od 10000 do 100000 m³/dobę.

2.5. Inne podmioty zaopatrujące w wodę

W 2018r. pod nadzorem PPIS w Końskich znajdowało się **5 innych podmiotów wykorzystujących wodę**, pochodzącą z indywidualnego ujęcia jako część działalności handlowej lub w budynkach użyteczności publicznej, tj.: wodociąg Czarniecka Góra SZPITAL gm. Stąporków, wodociąg Końskie OSM gm. Końskie, wodociąg Fidor gm. Końskie, wodociąg Stara Góra gm. Stąporków, wodociąg Koliszowy HUZAR gm. Ruda Maleniecka.

Na koniec roku sprawozdawczego 2018 oceniono, że jakość dostarczanej wody z ww. wodociągów odpowiadała obowiązującym przepisom.

2.6. Ujęcia powierzchniowe

Na terenie powiatu koneckiego brak jest wodociągów opartych na ujęciach powierzchniowych.

2.7. Przyznane odstępstwa dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi

W roku sprawozdawczym 2018 podobnie jak we wcześniejszym okresie, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Końskich nie wydawał zgód na odstępstwo od wymagań dla jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, określonych w przedmiotowym rozporządzeniu.

3. Badania ciepłej wody w szpitalach i w budynkach zamieszkania zbiorowego na obecność pałeczek *Legionella sp.*

Wobec istniejących zagrożeń zdrowotnych powodowanych zasiedlaniem instalacji i urządzeń wodnych bakteriami z rodzaju *Legionella*, konieczne jest okresowe monitorowanie ciepłej wody użytkowej, w kierunku obecności tych bakterii.

Wymagania mikrobiologiczne, jakim powinna odpowiadać ciepła woda użytkowa w zakresie parametru *Legionella sp.* określa rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U., poz. 2294).

Wymagania mikrobiologiczne, jakim powinna odpowiadać woda na pływalni w zakresie parametru *Legionella sp.* określa rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2015r., poz. 2016).

Przedstawiciele Państwowej Inspekcji Sanitarnej w Końskich w 2018r. pobrali w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego do badania próbki wody ciepłej (ogółem **36 próbek**) na obecność pałeczek *Legionella sp.* w wytypowanych obiektach na terenie powiatu koneckiego (szpital, inny

podmiot leczniczy, hotele, motele, obiekty pomocy społecznej, pływalnie).

W wyniku **14 kontroli jakości wody ciepłej użytkowej** przeprowadzonych w 9 obiektach, nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych wartości bakterii *Legionella sp.*

3.1. Badania ciepłej wody użytkowej w podmiotach leczniczych wykonujących stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne

W 2018r. przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Końskich skontrolowali na obecność bakterii *Legionella sp.* w ciepłej wodzie użytkowej **1 szpital i 2 inne podmioty**. W nadzorowanych podmiotach leczniczych, w ramach nadzoru bieżącego pobrano ogółem **16 próbek** wody ciepłej z wewnętrznej instalacji ciepłej wody użytkowej.

Jakość wody w instalacjach ciepłej wody użytkowej nie budziła zastrzeżeń.

3.2. Badania ciepłej wody użytkowej w budynkach zamieszkania zbiorowego

W 2018r. w powiecie koneckim przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Końskich pobrali w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego do badania **20 próbek** wody ciepłej w celu określenia skolonizowania instalacji pałeczkami *Legionella sp.*, w tym: **8 próbek** w 4 obiektach zamieszkania zbiorowego, tj. 1 hotelu, 1 motelu i 2 obiektach pomocy społecznej oraz **12 próbek** w 2 pływalniach.

W wyniku badań jakości ciepłej wody użytkowej stwierdzono, że jakość wody spełnia wymagania sanitarne.

III. Zapobiegawczy nadzór sanitarny

Przedmiotem działalności zapobiegawczego nadzoru sanitarnego było uzgadnianie i opiniowanie pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych:

- wniosków dotyczących konieczności wykonania raportu oddziaływania inwestycji na środowisko i jego zakresu,
- przedsięwzięć przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach,
- dokumentacji projektowych dotyczących budowy oraz zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych,
- przystąpienia do użytkowania przedsięwzięcia,
- uzgadnianie i opiniowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

W 2018r. Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny zajął **157 stanowiska**, których celem było zapewnienie właściwych warunków higienicznych i zdrowotnych w obiektach na etapie planowania, projektowania, realizacji i dopuszczenia do użytkowania, w tym **1 stanowisko negatywne**, tj. wydano **negatywną ocenę higieniczną** na materiały/wyroby używane do uzdatniania wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, zastosowane na Stacji Uzdatniania Wody w miejscowości Piaski Królewieckie gmina Smyków oraz wydał **26 decyzji płatniczych** i przeprowadził **26 wizji lokalnych**.

Ilość załatwianych spraw i wydanych opinii przez Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny w poszczególnych zakresach tematycznych w roku 2018:

- Postanowienia dot. uzgodnienia przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach – **7**;
- Wydane opinie sanitarne dot. dokumentacji projektowej (projekty budowlane) – **68**;
- Wydane w drodze postanowień opinie sanitarne o konieczności wykonania raportu oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko i jego zakresie – **18**;
- Wydane w drodze decyzji pozwolenia na użytkowanie obiektu budowlanego - **20**;
- Zaopiniowane projektu studium i projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego – **1**;
- Uzgodnienia dot. zakresu i stopnia szczegółowości informacji do prognozy oddziaływania na środowisko-**13**;
- Uzgodnienia wydane w innej formie – **18**;
- Uzgodnienia dot. odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisk – **1**;
- Uzgodnienie projektu dokumentu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko - **11**;
- Wydane decyzje dotyczące opłat za wykonanie czynności w pionie nadzoru sanitarnego - **26**;
- Liczba przeprowadzonych wizji lokalnych związanych z oceną usytuowania projektowanej inwestycji, zmiany przeznaczenia terenów, obiektów itp. oraz liczba przeprowadzonych kontroli obiektów – **26**.

IV. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej i kąpielisk

1. Wprowadzenie

Bieżący nadzór sanitarny Państwowej Inspekcji Sanitarnej nad obiektami użyteczności publicznej dotyczy różnorodnych obiektów, są to między innymi: kąpieliska, baseny kąpielowe, ustępy publiczne, domy pomocy społecznej, hotele i inne obiekty hotelarskie, obiekty wczasowo – turystyczne, zakłady fryzjerskie, kosmetyczne i odnowy biologicznej, cmentarze, zakłady pogrzebowe, prosekoria i inne obiekty, co powoduje zróżnicowanie wymagań sanitarnych, jakim powinny odpowiadać obiekty należące do poszczególnych kategorii, w celu zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego osobom z nich korzystającym.

W 2018r. na **280 obiektów użyteczności publicznej** ujętych w ewidencji Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Końskich skontrolowano **175 obiektów**, przeprowadzono w nich **207 kontroli sanitarnych**, dodatkowo przeprowadzono **14 kontroli innych obiektów** (nie ujętych w ewidencji: kontrole warunków przygotowania zwłok do przewozu za granicę, ekshumacje, samochody do przewozu zwłok i szczątków ludzkich, samochody do przewozu chorych, ustępy ogólnodostępne) oraz **2 kontrole jakości wody z pływalni i 1 kontrolę jakości wody z kąpieliska**.

Powyższa liczba nie uwzględnia kontroli urządzeń wodnych (wodociągów) i podmiotów leczniczych.

W 2018r. do PPIS w Końskich zostały wniesione **4 interwencje**, dotyczące 4 obiektów użyteczności publicznej, które dotyczyły:

- **obecności sinic nitkowatych** w próbce wody z kąpieliska w Sielpi Wielkiej gmina Końskie pobranej w dniu 04.07.2018r. przez przedstawicieli Inspektoratu Ochrony Środowiska w Kielcach. W wyniku dokonanej w dniu 05.07.2018r. przez upoważnionych przedstawicieli PPIS w Końskich oceny organoleptycznej wody w kąpielisku zarówno w jego granicach, jak i poza wyznaczonym obszarem nie stwierdzono zakwitów sinic, zmiany barwy wody i wystąpienia zmętnienia oraz wyczuwalnego zapachu, nie stwierdzono również obecności w wodzie osadów smolistych i przedmiotów pływających typu: szkło, tworzywa sztuczne, inne odpady. Przebieg czynności kontrolnych utrwalono za pomocą obrazu o czym poinformowano i na co uzyskano zgodę zarządcy kąpieliska.
- **3 anonimowe interwencje telefoniczne**, dotyczące min.: **wyczuwalnego zapachu gazu** w pomieszczeniach zakładu odnowy biologicznej w Stąporkowie; **obecności martwych ryb na brzegu zbiornika wodnego** w Sielpi; **uciążliwości wynikających z niewłaściwej gospodarki odpadami na posesji** w Końskich; **przekazano do załatwienia wg kompetencji**.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Końskich wydał **3 decyzje zezwalające na przeprowadzenie ekshumacji zwłok/szczątków ludzkich**. Ekshumacja zwłok/szczątków jest dopuszczalna w okresie od 16 października do 15 kwietnia i przeprowadza się ją we wczesnych godzinach rannych przy zachowaniu odpowiednich warunków sanitarnych. Przedstawiciele Państwowej Inspekcji Sanitarnej sprawowali nadzór nad prawidłowym przebiegiem czynności ekshumacyjnych i warunkami sanitarnymi przewozu zwłok.

Nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

Na wniosek Starosty Koneckiego, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Końskich wydał **19 opinii w formie postanowienia na sprowadzenie zwłok z zagranicy**.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2018r., 1 obiekt oceniono negatywnie ze względu na zły stan sanitarno – techniczny (1 zakład inny, w którym są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług), co stanowi 0,57% wszystkich skontrolowanych obiektów użyteczności publicznej.

2. Stan sanitarny wybranych obiektów i urzędzeń

2.1. Ustępy publiczne

Na terenie powiatu koneckiego nadzorowanych jest **5 ustępów publicznych**: 2 ustępy znajdujące się w Końskich, **1 nowo przybyły** w 2018r., znajdujący się w Radoszycach oraz 2 ustępy publiczne, tymczasowe, skanalizowane w Sielpi, w ww. obiektach przeprowadzono ogółem 7 kontroli. Stan sanitarno – techniczny obiektów dobry. Czystość i porządek pomieszczeń i otoczenia obiektów nie budziły zastrzeżeń, dezynfekcja pomieszczeń i urzędzeń prowadzona była na bieżąco.

2.2. Obiekty Pomocy Społecznej

Nadzorowane są **4** placówki zapewniające całodobową opiekę, **3** w gm. Stąporków: Ośrodek Opiekuńczy „Barbara” w Wielkiej Wsi, Dom Opieki „Pogodna Jesień” w Odrowążu, „Kompleks Opiekuńczy u Stępników” w Koziej Woli, **1** w gm. Fałków: „Dom Zielone Wzgórze” w Starzechowicach. Przeprowadzono 4 kontrole przedmiotowych obiektów, stan sanitarno – techniczny w/w nie budził zastrzeżeń.

Decyzji nie wydano, zaleceń doraźnych nie udzielono.

2.3. Obiekty hotelarskie

Hotele, motele, inne

Na terenie powiatu koneckiego nadzorowanych jest **6 hoteli i 2 motele**. Powyższe obiekty stanowią bazę całoroczną, w większości reprezentują wysoki standard świadczonych usług. Skontrolowano 8 z 8 obiektów, przeprowadzono ogółem 11 kontroli.

W obiektach obowiązują i przestrzegany jest zakaz palenia tytoniu, w widocznych miejscach

umieszczono odpowiednie oznaczenia słowne i graficzne informujące o zakazie palenia tytoniu, pokoje hotelowe wyposażone są w czujniki dymu.

Stan sanitarno – techniczny i sanitarno – porządkowy obiektów nie budził zastrzeżeń, nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie usuwania nieczystości stałych i płynnych, obiekty wyposażone są w urządzenia do czasowego gromadzenia odpadów komunalnych w i poza pomieszczeniami.

W 2018r. w dalszym ciągu prowadzono wzmożony nadzór nad w/w obiektami w zakresie kontroli gospodarki odpadami w związku z zagrożeniem wynikającym z możliwości przeniesienia wirusa afrykańskiego pomoru świń (ASF) na terytorium województwa świętokrzyskiego.

Obiekty wczasowo-turystyczne

Na terenie powiatu koneckiego nadzorowanych jest: **28 ośrodków wypoczynkowych** oraz **4 pola namiotowe**.

Powyższe obiekty stanowią w większości bazę sezonową, znajdują się na terenach wiejskich, tj. w Sielpi i Czarnieckiej Górze (2 obiekty).

Skontrolowano 26 obiektów, przeprowadzono 28 kontroli, których zakres obejmował m.in. kontrolę zaopatrzenia w wodę do spożycia, odprowadzania ścieków bytowo – gospodarczych, gospodarkę odpadami komunalnymi, postępowanie z bielizną czystą i brudną, stan sanitarno – techniczny pomieszczeń i ich wyposażenia, stan sanitarno-porządkowy terenu obiektów. Stan sanitarno – techniczny ośrodków większości wypoczynkowych nie budził zastrzeżeń.

Nałożono **1 mandat karny na kwotę 200 zł** w 1 obiekcie w związku z użytkowaniem, tj. udostępnianiem basenu kąpielowego, odkrytego dla potrzeb osób wypoczywających w ośrodku wypoczynkowym pomimo braku aktualnego, pozytywnego wyniku badania wody z przedmiotowego urządzenia.

W 2018r. z będących w ewidencji Sekcji Nadzoru Higieny Środowiska 4 pól namiotowych w Sielpi 2 były nieczynne (pole namiotowe „Iglasty Zakątek” w Sielpi, pole namiotowe Sielpia Wólka Smolana), w sezonie letnim 2018r. nadzorowano 2 pola namiotowe w Sielpi.

W 2018r. **przybył 1 obiekt - pole namiotowe i kempingowe w Sielpi Wielkiej.**

2.4. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu i odnowy biologicznej

W ewidencji PSSE w Końskich znajduje się **92 zakłady usługowe: 60 zakładów fryzjerskich, 14 zakładów kosmetycznych, 9 zakładów odnowy biologicznej i 9 innych zakładów**, w których są świadczone więcej niż jedna z usług.

Skontrolowano 88 zakładów, przeprowadzono 97 kontroli, których zakres obejmował min. kontrolę stanu sanitarno - technicznego zakładów oraz wdrożenia i stosowania procedur zapewniających ochronę przed zakażeniami oraz chorobami zakaźnymi. Podczas kontroli zwracano zatem szczególną uwagę na przestrzeganie zasad dezynfekcji i sterylizacji narzędzi i sprzętu wielorazowego użytku oraz prawidłowe postępowanie z odpadami niebezpiecznymi, w miejscu ich powstawania, warunki ich czasowego przechowywania czy odbiór odpadów świadczą uprawnione firmy, co jest poświadczane stosowną dokumentacją.

Wydano **4 decyzje dotyczące poprawy stanu sanitarno – technicznego** (2 zakładów fryzjerskich, 1 zakładu kosmetycznego, 1 zakładu świadczącego łącznie więcej niż jedną z usług) oraz **8 decyzji płatniczych**.

Zarządzenia decyzji, dotyczących 2 zakładów (zakładu fryzjerskiego i zakładu kosmetycznego) wykonano.

W dalszym ciągu prowadzone jest **postępowanie dotyczące 1 zakładu świadczącego łącznie więcej niż jedną z usług** (decyzja z terminem wykonania zarządzeń do dnia 28 lutego 2019 r.).

Nałożono **2 mandaty na kwotę 400 zł** za zły stan sanitarny zakładu fryzjerskiego oraz zakładu kosmetycznego.

2.5. Obiekty komunikacji publicznej

nie dotyczy.

2.6. Cmentarze

Na terenie powiatu koneckiego nadzorowanych jest **25 cmentarzy**, skontrolowano 100%, przeprowadzono 25 kontroli.

Stan sanitarno – techniczny cmentarzy nie budził zastrzeżeń.

2.7. Domy przedpogrzebowe

Na terenie powiatu nadzorowany jest **1 dom przedpogrzebowy** w Radoszycach.

Stan sanitarno-techniczny obiektu nie budził zastrzeżeń.

2.8. Inne obiekty użyteczności publicznej

W ewidencji PSSE w Końskich znajduje się **109 innych obiektów użyteczności publicznej**: 6 terenów rekreacyjnych (plaża, place gier i zabaw), 10 zakładów pogrzebowych, 35 aptek, 3 sklepy zielarsko-medyczne, 3 domy kultury, 2 kina, 1 muzeum, 9 obiektów sportowych, 4 biblioteki, 6 parkingów, 8 urzędów miast i gmin, 1 park, 2 skwery, 18 stacji paliw, 1 prosektorium.

Skontrolowano 13 obiektów (w tym: 2 tereny rekreacyjne, 1 park miejski, 1 skwer, 6 parkingów, 1 obiekt sportowy, 1 kino letnie, 1 prosektorium), co stanowi łącznie 11,93 % wszystkich obiektów w tej grupie, przeprowadzono łącznie 23 kontrole sanitarne, w tym

12 kontroli parkingów w zakresie gospodarki odpadami.

Stan sanitarno – porządkowy 6 parkingów (w tym 1 strzeżonego) nadzorowanych na terenie powiatu koneckiego nie budził zastrzeżeń.

W 2018r. w dalszym ciągu sprawowano wzmożony nadzór nad parkingami, w zakresie gospodarki odpadami w w/w obiektach w związku z zagrożeniem wynikającym z możliwości przeniesienia wirusa afrykańskiego pomoru świń (ASF) na terytorium województwa świętokrzyskiego. Kontrole przedmiotowych obiektów nie wykazały nieprawidłowości w zakresie gospodarki odpadami, czystość i porządek otoczenia obiektów nie budził zastrzeżeń. Nie stwierdzono wyrzucania żywności zawierającej produkty pochodzenia zwierzęcego (np. kanapki z wędliną, pieczone mięso, domowe przetwory z mięsem, itp.).

Zarządcy obiektów umieścili w widocznych miejscach stosowne ulotki informacyjne dotyczące zagrożeń wynikających z możliwości przeniesienia wirusa afrykańskiego pomoru świń pt. „Uwaga! Główny Lekarz Weterynarii, informuje”.

Decyzji nie wydano, zaleceń doraźnych nie udzielono.

W stosunku do 1 obiektu (zakład pogrzebowy) w dalszym ciągu prowadzone jest postępowanie administracyjne (decyzja z dnia 12 maja 2016r. z terminem wykonania zarządzeń przedłużonym na uzasadnione wnioski zobowiązanego do dnia 31 lipca 2019r.)

2.9. Kąpieliska, miejsca wykorzystywane do kąpeli i baseny kąpielowe

Kąpieliska

W sezonie letnim 2018r. na terenie powiatu koneckiego funkcjonowało **1 kąpielisko w Sielpi Wielkiej**, na zbiorniku wodnym w Sielpi, o długości linii brzegowej 50 m.

Sezon kąpieliskowy na kąpielisku w Sielpi Wielkiej trwał od 01.07.2018 r. do 31.08.2018r.

Organizator kąpieliska podejmował właściwe środki zarządzania oraz sprawowania nadzoru nad jakością wody w kąpielisku, poprzez uzgodnienie z PPIS w Końskich harmonogramu pobierania próbek wody z kąpieliska, który zrealizowano zgodnie z ustaleniami; oznakowanie kąpieliska tablicami informacyjnymi; systematyczne, wizualne nadzorowanie wody w kąpielisku; badanie próbek wody z kąpieliska w laboratorium PIS w Skarżysku – Kamiennej i przekazywanie wyników badań PPIS w Końskich, celem dokonania bieżącej oceny jakości wody.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Końskich sprawował w roku 2018 nadzór nad jakością wody w czasie trwania sezonu zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 8 kwietnia 2011r. w sprawie prowadzenia nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu wykorzystywanym do kąpeli (tekst jednolity: Dz. U. z 2016r., poz.1602). Przeprowadzono **4 kontrole sanitarne i 1 kontrolę jakości wody** z kąpieliska w Sielpi,

pobrano **1 próbkę wody** z kąpieliska w Sielpi w ramach kontroli urzędowej.

Próbka wody do badania w ramach kontroli urzędowej pobrana została w dniu 25.06.2018r., nie odnotowano sytuacji mogących powodować pogorszenie jakości wody w kąpielisku oraz stanowiących zagrożenie dla zdrowia kąpiących się osób.

Zgodnie z przyjętą przez Komisję Europejską praktyką pobierania pierwszej próbki wody do badań w kąpielisku, próbka wody przed otwarciem sezonu kąpielowego, powinna zostać pobrana nie wcześniej niż na 10 dni przed rozpoczęciem sezonu.

Organizator kąpieliska w sezonie letnim 2018r. prowadził kontrolę wewnętrzną jakości wody w kąpielisku wg harmonogramu pobierania próbek wody uzgodnionego z PPIS w Końskich oraz systematyczne, wizualne monitorowanie wody w kąpielisku i wody zasilającej kąpielisko pod kątem występowania zanieczyszczeń niekorzystnie wpływających na jakość wody i stanowiących zagrożenie dla zdrowia kąpiących się osób.

Harmonogram pobrania próbek w ramach kontroli wewnętrznej uwzględniał terminy pobierania i analizy próbek, tj. nie mniej niż trzech próbek w sezonie kąpielowym, w okresie funkcjonowania kąpieliska, tak aby przerwa między badaniami nie przekraczała miesiąca.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Końskich w oparciu o wyniki badań laboratoryjnych próbek wody pobranych w ramach kontroli urzędowej (przed sezonem w ramach kontroli urzędowej pobrano do badania **1 próbkę wody**) i wewnętrznej prowadzonej przez zarządcę (w sezonie w ramach kontroli wewnętrznej pobrano do badania **3 próbki wody**) z kąpieliska w Sielpi, zgodnie z harmonogramem, przeprowadzonych w laboratorium Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Skarżysku-Kamiennej, wydał **5 komunikatów (4 bieżące oceny jakości wody w kąpielisku i 1 sezonowa ocena jakości wody)** stwierdzających przydatność wody do kąpieli w kąpielisku Sielpia w Sielpi Wielkiej, gm. Końskie, komunikaty na bieżąco umieszczano w serwisie kąpieliskowym na stronie internetowej PSSE w Końskich i przekazywano do wiadomości zarządcy oraz jednostkom samorządowym i Komendantowi Powiatowemu Policji.

Miejsce wykorzystywane do kąpieli w Stąporkowie przy ul. Miłej

W sezonie letnim 2018r. na terenie miasta Stąporkowa podobnie jak w okresie wcześniejszym nie uruchomiono miejsca wykorzystywanego do kąpieli w Stąporkowie przy ul. Miłej.

Baseny kąpielowe

W ewidencji PSSE w Końskich znajdują się **2 pływalnie**: Pływalnia Miejska w Końskich i Pływalnia Kryta przy Świętokrzyskim Centrum Rehabilitacji w Czarnieckiej Górze.

Ogółem przeprowadzono **6 kontroli** stanu sanitarnego pływalni, **2 kontrole** jakości wody

z pływalni, pobrano **25 próbek wody** do badania oraz **2 próbki wody** doprowadzanej do pływalni. Jakość wody odpowiadała wymogom określonymi w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U., poz. 2016).

Kontrole wykazały, że w nadzorowanych obiektach prowadzona jest systematyczna, udokumentowana kontrola wewnętrzna jakości wody, zgodnie z harmonogramem uzgodnionym z PPIS w Końskich; prowadzony jest systematyczny i udokumentowany nadzór pracy urzędów oraz rejestrowane są wyniki pomiarów jakości wody na pływalni z częstotliwością oraz w zakresie parametrów wymaganych rozporządzeniem; zarządzający pływalnią sporządzają komunikaty informujące o spełnianiu przez wodę na pływalni wymagań określonych w ww. rozporządzeniu lub aktualnych przekroczeniach dopuszczalnych wartości parametrów, komunikaty zamieszczane są na tablicach informacyjnych zlokalizowanych w miejscach widocznych dla korzystających z pływalni, 1 obiekt umieszcza je też na prowadzonej stronie internetowej.

Wydano 2 decyzje: 1 dotyczącą jakości wody na 1 pływalni, 1 dotyczącą poprawy stanu sanitarno – technicznego 1 pływalni.

Wydano **1 decyzję dotyczącą poprawy jakości wody na pływalni**, zarządzono min. **unieruchomienie niecki basenowej, unieruchomienie minibasenu SPA (jacuzzi).**

Badania wody przeprowadzone przez zarządcę 1 pływalni w ramach kontroli wewnętrznej jakości wody wykazały zanieczyszczenie mikrobiologiczne wody basenowej stanowiące zagrożenie dla zdrowia ludzkiego, tj. w **niecce basenowej** obecność **Pseudomonas aeruginosa** oraz **ponadnormatywna ogólna liczba mikroorganizmów w $36 \pm 2^{\circ}\text{C}$ po 48 h** próbki wody oraz w **minibasenie SPA (jacuzzi) ponadnormatywna ogólna liczba mikroorganizmów w $36 \pm 2^{\circ}\text{C}$ po 48 h.**

Występowanie patogenów w wodzie na pływalni w tym min. *Pseudomonas aeruginosa* może bezpośrednio w istotny sposób zwiększyć ryzyko zakażenia użytkowników pływalni.

Niebezpieczeństwo to wynika z czasu ekspozycji na zagrożenie mikrobiologiczne zanim zostanie wykryte, dlatego tak istotna jest kontrola jakości wody na pływalni oraz właściwe prowadzenie procesów uzdatniania i dezynfekcji wody.

Pseudomonas aeruginosa może być przyczyną: infekcji skóry i tkanek miękkich (ciężkie powikłania oparzeń i powikłania pooperacyjne, zakażenia ran), infekcji układu oddechowego, zapalenia ucha środkowego i zewnętrznego, zapalenia zatok, zakażenia oczu (np. zapalenie rogówki), zapalenia dróg moczowych (osoby cewnikowane).

Ogólna liczba mikroorganizmów w $36\pm 2^{\circ}\text{C}$ po 48h – są to organizmy mezofile, dla których

optymalna temperatura wzrostu i rozwoju mieści się w granicach od 30°C do 40°C. Wśród nich mogą znaleźć się bakterie chorobotwórcze, gdyż ich optymalna temperatura jest taka jak ciała ludzkiego.

Wydano **1 decyzję dotyczącą poprawy stanu sanitarno – technicznego 1 pływalni** zarządzono doprowadzenie do należytego stanu sanitarno-technicznego ścian w pomieszczeniach hali basenowej; zapewnienie dostatecznej ilości pojemników do przechowywania sprzętu do nauki pływania, zapewnienie łatwowymywalnych, odpornych na działanie środków dezynfekcyjnych powierzchni wyposażenia: punktu udzielania pierwszej pomocy (leżanki) oraz dyżurki ratowników (krzesła). Zarządzenia decyzji wykonano.

V. Stan sanitarny podmiotów, w których wykonywana jest działalność lecznicza

PSSE w Końskich nadzoruje **163 podmioty wykonujące działalność leczniczą**, w tym: **39 podmiotów leczniczych** – 1 szpital, 3 inne niż szpitale, **35 podmiotów leczniczych** wykonujących ambulatoryjne świadczenia zdrowotne (przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie, ambulatoria, medyczne laboratoria diagnostyczne, inne) oraz **124 praktyki zawodowe** prowadzące działalność leczniczą.

W 2018r. skontrolowano ogółem przez przedstawicieli PPIS w Końskich 76 podmiotów wykonujących działalność leczniczą, w tym 31 podmiotów leczniczych, 45 praktyk zawodowych prowadzących działalność leczniczą.

W roku sprawozdawczym ogółem przeprowadzono **90 kontroli podmiotów**, w których wykonywana jest działalność lecznicza, w tym: **45 podmiotów leczniczych i 45 praktyk zawodowych** prowadzących działalność leczniczą.

W skontrolowanych obiektach poddawano ocenie między innymi stan sanitarno-techniczny pomieszczeń, dezynfekcję i sterylizację narzędzi i sprzętu medycznego, postępowanie z odpadami medycznymi w miejscach ich wytwarzania oraz czasowego gromadzenia, postępowanie z odpadami komunalnymi, postępowanie z bielizną czystą i brudną, opracowanie i zastosowanie procedur medycznych.

Zaopatrzenie w sprzęt jednorazowy, środki dezynfekcyjne i czystościowe oraz sprzęt niezbędny do utrzymania czystości w nadzorowanych podmiotach jest prawidłowe.

Naruszenia wymagań sanitarno – higienicznych w zakresie utrzymania czystości i porządku nie stwierdzono.

Dostępność i użycie środków ochrony osobistej personelu jest odpowiednie do zagrożenia. Sprzęt wielorazowego użytku wyjaławiany jest w autoklawach. Na terenie powiatu koneckiego 45 podmiotów wyposażonych jest we własne autoklawy. Omawiane podmioty lecznicze przeprowadzające procesy sterylizacji narzędzi i sprzętu medycznego kontrolują skuteczność przebiegu tych procesów testami biologicznymi w ramach kontroli wewnętrznej ze średnią, szacunkową częstotliwością 1 raz w miesiącu. Przez użytkowników autoklawów prowadzona jest ponadto kontrola wewnętrzna wskaźnikami chemicznymi i kontrola fizyczna.

W 2018 roku nastąpiła poprawa stanu sanitarno – technicznego następujących **podmiotów leczniczych realizujących ambulatoryjne świadczenia zdrowotne:**

- **Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Gowarczowie** – podmiot leczniczy od

dnia 02.07.2018r. przeniesiono do nowej siedziby w Gowarczowie przy ul. Stanisława Żuka 5. Jest to nowo wybudowany budynek, wolno stojący, murowany, skanalizowany;

- **Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Radoszycach** – w miesiącu wrześniu 2018 r. zakończono rozbudowę obiektu, budynek PZOZ został rozbudowany o część dwukondygnacyjną z częściowym podpiwniczeniem, powierzchnię użytkową obiektu zwiększono. Nowy budynek jest połączony łącznikiem z istniejącym obiektem, dostosowany jest dla osób niepełnosprawnych. Komunikacja między I, a II piętrem odbywa się schodami lub windą.

Na I piętrze nowej części znajdują się 3 gabinety lekarskie, sala gimnastyczna, szatnia dla pacjentów z węzłem sanitarnym, prysznicem, umywalką i oczkiem ustępowym, sanitariat dla personelu, sanitariat przystosowany dla osób niepełnosprawnych, sanitariat dla pacjentów męski, sanitariat pacjentów damski, hol.

Na II piętrze nowej części znajduje się sala hydromasażu, sala gimnastyczna, pomieszczenie porządkowe, gabinet lekarski, sanitariat dla personelu, sanitariat przystosowany dla osób niepełnosprawnych, sanitariat dla pacjentów męski, sanitariat dla pacjentów damski, punkt pobrania materiałów do analiz, pomieszczenie do zabiegów laserem, gabinet fizykoterapii z 6-cioma boksami, w których są świadczone następujące zabiegi: elektroterapia, ultradźwięki, krioterapia, aquavibron, magnetronik, sollux, masaż wibracyjny, miejsce do ćwiczeń fizycznych.

- **NZOZ MARLLA-MED Centrum Zdrowia i Rehabilitacji Mariola Konieczna w Czermnie** – przeprowadzono rozbudowę obiektu. W nowo dobudowanej części budynku znajdują się w większości pomieszczenia przeznaczone do świadczenia zabiegów z zakresu rehabilitacji.

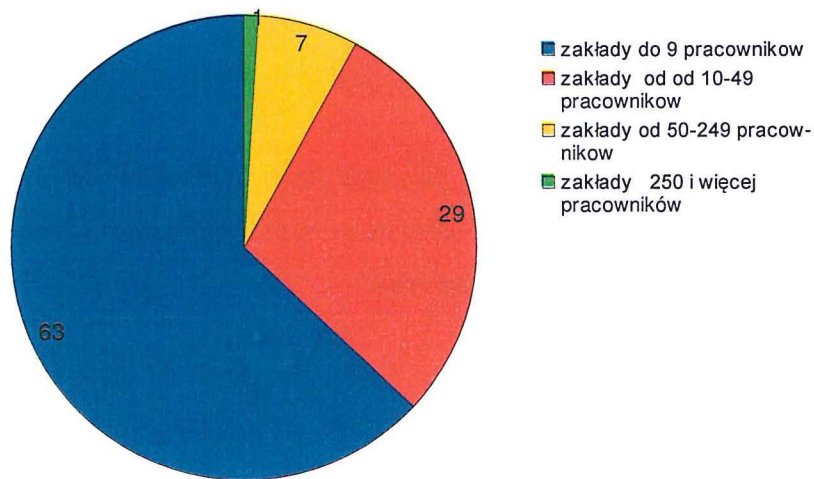
Wydano 1 decyzję dotyczącą poprawy stanu sanitarno – technicznego 1 obiektu (NZOZ), zarządzono doprowadzenie do należytego stanu sanitarno – technicznego ścian i sufitów w pomieszczeniach podmiotu leczniczego.

VI. Warunki sanitarno – higieniczne środowiska pracy

W ewidencji Sekcji Nadzoru Środowiska Pracy znajdowało się **470 zakładów pracy**, zatrudniające **8480 pracowników**. Większość objętych ewidencją podmiotów to firmy zatrudniające do 50 pracowników – 433 firmy, co stanowi 92% wszystkich nadzorowanych zakładów.

Liczba pracowników zatrudnionych w zakładzie pracy	Liczba zakładów pracy	Procentowy udział w ogólnej ilości zakładów
do 9	295	63
10-49	138	29
50 - 249	33	7
≥250	4	1
Ogółem	470	100

Procentowy udział w ogólnej ilości zakładów

1. Zakres kontroli warunków pracy

Przeprowadzono 253 kontrole w 196 zakładach zatrudniających 5573 pracowników (w 2017 r. - 200 kontrole w 158 zakładach zatrudniających 3650 osób).

Przeprowadzone kontrole dotyczyły między innymi następujących tematów:

Liczba kontroli z podziałem na zagadnienia:

Temat	Liczba kontroli	Odsetek wszystkich przeprowadzonych kontroli
Nadzór nad warunkami pracy (kontrole sanitarne)	124	49
Nadzór nad substancjami i mieszaninami chemicznymi	29	11
Nadzór nad prekursorami kategorii 2 i 3	13	5
Czynniki rakotwórcze i mutagenne	7	3
Czynniki biologiczne	32	13
Produkty biobójcze	48	19
Ogółem	253	100%

Intensywność sprawowania bieżącego nadzoru sanitarnego różnicowana jest w zależności od oceny ryzyka zawodowego.

Pod uwagę bierze się następujące kryteria:

Występowanie czynników szkodliwych w środowisku pracy.

Występowanie przekroczeń najwyższych dopuszczalnych stężeń (NDS) i najwyższych dopuszczalnych natężeń (NDN) wyżej wymienionych czynników.

Stosowanie substancji i mieszanin chemicznych.

Stosowanie prekursorów kategorii 2 i 3.

Występowanie czynników rakotwórczych i mutagennych.

Stosowanie produktów biobójczych.

Występowanie czynników biologicznych.

Zapadalność na choroby zawodowe.

2. Postępowanie administracyjno-egzekucyjne

W wyniku przeprowadzonych kontroli wydano **8 decyzji merytorycznych** (13 nakazów), **8 decyzji płatniczych** (w 2017 r. odpowiednio 16 decyzji merytorycznych,

13 płatniczych).

Wydane decyzje zawierały zarządzenia dotyczące:

- badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących na stanowiskach pracy - 3,
- obniżenia stężeń i natężeń czynników szkodliwych na stanowiskach pracy – 9
- oceny ryzyka zawodowego – 1

3. Nadzór nad warunkami pracy – charakterystyka działań naprawczych

3.1. Nadzór nad warunkami pracy w przekroczeniach NDS i NDN

Bieżącym nadzorem sanitarnym objęto 470 zakładów, zatrudniających 8480 pracowników, **583 osoby** (6,9 %) pracowały w przekroczeniach NDS i NDN czynników szkodliwych w 34 zakładach (w 2017r. odpowiednio: 472 zakłady zatrudniające 8068 pracowników, 274 osoby (2,2%) pracowały w przekroczeniach NDS i NDN w 26 zakładach).

Wykaz zakładów pracy i osób pracujących w przekroczeniach NDS i NDN				
Dział PKD	Rodzaj działalności (nazwa działu PKD)	Liczba zakładów pracy, w których stwierdzono przekroczenia NDS/NDN	Liczba osób pracujących w przekroczeniach NDS/NDN	Procent osób pracujących w przekroczeniach NDS/NDN
16	Produkcja drewna i wyrobów z drewna	5	59	10,1
20	Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	1	2	0,4
23	Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	5	43	7,4
24	Odlewnictwo żeliwa	11	160	27,4
25	Produkcja metalowych wyrobów gotowych	8	166	28,5
28	Produkcja maszyn i urządzeń	2	34	5,8
29	Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli	2	119	20,4
Razem		34	583	100

W ramach nadzoru nad warunkami pracy wydano 13 nakazów, które dotyczyły:

- badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących na stanowiskach pracy - 3,
- obniżenia stężeń i natężeń czynników szkodliwych na stanowiskach pracy – 9
- oceny ryzyka zawodowego – 1

Stwierdzono, że pracodawcy w miarę możliwości technicznych poprawili warunki pracy, poprzez zakup nowych maszyn i urządzeń, montaż urządzeń odpylających oraz systematyczne przeglądy, konserwacje i naprawy maszyn.

W przypadkach, gdzie zmniejszenie do granic NDS/NDN działania czynników szkodliwych było niemożliwe ze względów technologicznych, wprowadzono rozwiązania organizacyjne, mające na celu zmniejszenie narażenia (stosowanie indywidualnych ochron, rotacja pracowników, izolowanie stanowisk pracy).

3.2. Substancje i preparaty chemiczne oraz prekursorzy

Przeprowadzono 29 kontroli w ramach nadzoru nad substancjami i preparatami chemicznymi:

- 7 kontroli w zakładach stosujących substancje i mieszaniny chemiczne (dalszy użytkownik wg REACH),
- 16 kontroli dotyczących wprowadzania do obrotu substancji i mieszanin chemicznych (dystrybutor wg REACH),
- 1 kontrolę producenta substancji chemicznej,
- 5 kontroli dalszych użytkowników – formulatorów.

W ramach nadzoru nad prekursorami kategorii 2 i 3 przeprowadzono 14 kontroli w tym:

- 7 kontroli dotyczących wprowadzania do obrotu,
- 7 kontroli w podmiotach stosujących prekursorzy.

3.3. Produkty biobójcze

Przeprowadzono 36 kontroli w ramach nadzoru nad produktami biobójczymi:

- 40 kontroli w zakresie wprowadzania do obrotu produktów biobójczych,
- 8 kontroli w zakresie stosowania produktów biobójczych.

3.4. Czynniki biologiczne

Przeprowadzono ogółem 32 kontrole w 32 zakładach w ramach nadzoru nad warunkami pracy pracowników zatrudnionych w narażeniu na czynniki biologiczne w zakładach pracy (nadleśnictwa, przemysł spożywczy, zakłady opieki zdrowotnej, zakłady gospodarki komunalnej, oczyszczalnie ścieków, zakłady fryzjerskie i kosmetyczne). Nie wydano decyzji.

3.5. Czynniki rakotwórcze i mutagenne

Przeprowadzono 7 kontroli w 7 zakładach w zakresie występowania czynników rakotwórczych i mutagennych. Nie wydano decyzji.

Sekcja prowadzi **elektroniczną bazę danych informacji o czynnikach rakotwórczych** występujących w środowisku pracy i przesyła do centralnego rejestru czynników rakotwórczych w Łodzi.

3.6. Choroby zawodowe

Wpłynęło 32 zgłoszenia podejrzeń chorób zawodowych, wydano 24 decyzje o stwierdzeniu choroby zawodowej oraz 8 decyzji o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej (w 2017r. odpowiednio wpłynęło 45 zgłoszeń, wydano 38 decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej oraz 14 decyzji o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej).

Najczęściej stwierdzane choroby zawodowe to:

Lp.	Nazwa	Pozycja	Liczba przypadków			%		
			2016	2017	2018	2016	2017	2018
1	Pylice płuc	3	10	31	22	83	81,6	92
4	Przewlekłe choroby narządu głosu	15	-	2	-	-	5,3	-
5	Przewlekłe choroby układu ruchu	19	-	1	-	-	2,6	-
6	zespół cieśni w obrębie nadgarstka	20	-	-	1	-	-	4
7	Zespół wibracyjny	22	-	1	-	-	2,6	-
8	Borelioza	26	2	3	1	17	7,9	4
Razem			27	12	24	100	100	100

VII. Działania w zakresie zmniejszenia zagrożeń zdrowia publicznego stwarzanych przez nowe narkotyki (tzw. „dopalacze”)

Państwowa Inspekcja Sanitarna realizuje zadania w celu ochrony zdrowia ludzi także w obszarze przeciwdziałania zagrożeniom życia lub zdrowia stwarzanych przez nowe narkotyki, tzw. „dopalacze”, w skład których wchodzi nowe substancje psychoaktywne.

W myśl *art. 4 pkt 11a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 r., poz. 1030 z późn. zm.)*, „**nowa substancja psychoaktywna**” oznacza każdą substancję lub grupy substancji pochodzenia naturalnego lub syntetycznego w formie czystej lub w formie preparatu działającą na ośrodkowy układ nerwowy, inną niż substancja psychotropowa i środek odurzający, stwarzającą zgodnie z rekomendacją Zespołu do spraw oceny ryzyka zagrożeń dla zdrowia lub życia ludzi związanych z używaniem nowych substancji psychoaktywnych, o której mowa w art. 18b ust. 1 pkt 3, zagrożenia dla zdrowia lub zagrożenia społeczne porównywalne do zagrożeń stwarzanych przez substancję psychotropową lub środek odurzający, lub które naśladują działanie tych substancji, określoną w przepisach wydanych na podstawie art. 44f pkt 3 ww. ustawy.

Na polskim rynku narkotykowym pojawiają się coraz to nowe substancje psychoaktywne, które w dużej mierze pochodzą z modyfikacji już istniejących, aktualnie kontrolowanych substancji lub mogą być lekami, które nie przeszły testów klinicznych, a także mogą to być całkowicie nowe struktury o analogicznych właściwościach psychoaktywnych do kontrolowanych substancji lub farmaceutyków.

Należy mieć świadomość, że nowe związki wprowadzane są na rynek bez żadnych wcześniejszych badań w zakresie ich oddziaływania na organizm człowieka, w szczególności nie jest oceniana ich toksyczność.

Na terenie powiatu koneckiego w 2018 roku nie funkcjonowały rozpoznane podmioty w zakresie wprowadzania do obrotu i produkcji nowych narkotyków.

W ramach monitoringu obecności na rynku nowych narkotyków podczas przeprowadzania bieżących kontroli nie stwierdzono w obrocie produktów, które mogłyby być „dopalaczami”.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Końskich z uwagi na brak funkcjonujących oraz podejrzanych podmiotów gospodarczych o produkcję lub wprowadzanie do obrotu nowych substancji psychoaktywnych nie prowadził wspólnych kontroli z Policją lub Służbą Celną, jak również nie przejmował spraw w powyższym zakresie.

W 2018 roku współpracowano z Szpitalnym Oddziałem Ratunkowym w Końskich w zakresie

zgłaszania przypadków zatrucia „dopalaczami”.

W 2018r. zgłoszono **4 przypadki zatruc „dopalaczami”**. Byli to: 1 mężczyzna w wieku 22 lata i 3 kobiety w wieku 16-28 lat (porównywalnie w roku 2017 było 8 przypadków zatruc „dopalaczami”, mężczyźni w wieku 17-27 lat).

Zgodnie z ustawowymi kompetencjami wynikającymi z *ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (tekst jednolity: Dz.U. z 2019r., poz.59)* oraz *ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 r., poz. 1030 z późn.zm.)* prowadzono w 2018r. **3 postępowania administracyjne** dotyczące wprowadzania do obrotu i produkcji nowych narkotyków (sprawy przekazane przez Prokuraturę), w wyniku których wydano **6 decyzji** o umorzeniu postępowania w sprawie o wprowadzanie do obrotu nowych narkotyków (3 decyzje dotyczyły postępowań z 2017r.).

Przeprowadzone badania przez Centralne Laboratorium Kryminalistyczne Policji w Kielcach wykazały obecność następujących substancji: **5-F-ADB, FUB-AMB, ADB-CHMICA, MDMB-CHMICA, MMB-CHMICA, MDMB-FUBICA, N-etyloheksedron, PV8.**

Są to substancje psychoaktywne zaliczane do grupy syntetycznych analogów funkcjonalnych kannabinoli i katynonów.

W 2018r. przekazano do utylizacji **24 próbki (łącna waga – 59,31g)**. Koszt utylizacji **108 zł**. Utylizację przeprowadziła firma ECO-ABC Sp. z o.o. w Bełchatowie.

Państwowa Inspekcja Sanitarna powiatu koneckiego biorąc pod uwagę skalę zagrożenia wynikającego z przyjmowania szczególnie przez młodzież „nowych narkotyków” **podejmowała różnego rodzaju działania prewencyjne**, prowadzone są stale na terenie powiatu działania edukacyjne wśród młodzieży poprzez organizowanie spotkań, prelekcji i dystrybucji materiałów edukacyjnych, których celem jest upowszechnienie wiedzy na temat zagrożeń zdrowotnych związanych z zażywaniem środków zastępczych.

VIII. Nadzór nad placówkami nauczania, wychowania i wypoczynku dzieci i młodzieży

W latach 2017/2018 skontrolowano 98/100 stałych placówek nauczania i wychowania oraz 35/40 placówek wypoczynku letniego i zimowego. Przeprowadzono w nich 188/196 kontroli. Wydano: 6/4 decyzje administracyjno - egzekucyjne na poprawę stanu sanitarno – technicznego, 3/5 decyzje zmieniające termin wykonania zarządzeń, 8/6 decyzji płatniczych, 0/0 decyzje o umorzeniu postępowania. Decyzje na poprawę stanu sanitarno-technicznego wydano dla: Punktu Przedszkolnego w Fałkowie, Punktu Przedszkolnego w Czermnie, Niepublicznego Przedszkola „Bajkowe Przedszkole” w Stąporkowie, Zespołu Placówek Oświatowych w Nieświniu. Zarządzenia decyzji administracyjnych dotyczyły min.: nawierzchni dróg, dojścia i ogrodzenia, placów rekreacyjnych, ciągów komunikacyjnych w budynkach, odnowienia ścian i podłóg w salach zajęć dla dzieci i młodzieży, stanu sanitarno-higienicznego toalet, w tym sprawności technicznej armatury oraz wyposażenia w środki higieniczne, malowania ścian, remontu posadzek, wentylacji mechanicznej w sanitariatach, renowacji boisk oraz poprawy warunków do prowadzenia zajęć z wf, ponad normatywnej liczby dzieci w salach.

W celu oceny warunków pracy ucznia wykonano ogółem 838/1141 badań; łącznie wykonano 1692 oznaczeń.

1) Dostosowanie mebli szkolnych do wzrostu uczniów w 2017/2018r.

Oceniono dostosowanie stanowisk pracy do wzrostu ucznia w 6/7 placówkach, w 22/19 oddziałach 134/278 - stanowisk pracy ucznia, nieprawidłowości stwierdzono w 1/1 placówce w 4/3 oddziałach 4/6 – stanowisk.

2) Tygodniowy rozkład lekcji w 2017/2018r.

Oceniono 412/434 tygodniowych rozkładów lekcji w 47/46 placówkach. Nie stwierdzono niezgodności planu lekcji z zasadami higieny.

3) Przeprowadzono pomiary obciążenia ciężarem tornistrów

Do badania wytypowano dwie szkoły podstawowe, w tym jedna z terenu miejskiego, a druga z terenu wiejskiego. Obie objęte profilaktyczną opieką zdrowotną nad uczniami.

W 2 szkołach podstawowych - dokonano 429 badań i 858 oznaczeń – stwierdzono, że normę niską 10% uzyskało 201 dzieci, normę wysoką 15% uzyskało 369 dzieci, natomiast 60 uczniów przekracza obie normy.

W 2017/2018 roku do PPIS w Końskich wpłynęło **8/14 interwencji**.

1. Informacje telefoniczne - 5/7 dotyczące wszawicy w placówkach. Przekazano do placówek mailem 7 pism GIS dotyczących postępowania z wszawicą (pedikulozą).
2. Informacja telefoniczna - 1/1 dotycząca niskiej temperatury w szkole. Zmierzono temperaturę w 8 salach lekcyjnych i hali sportowej. Informacja nie została potwierdzona.
3. Informacja telefoniczna - 0/1 dotycząca zalania w szkole 3 sal lekcyjnych i korytarza w związku z awarią studzienki przelewowej od kanalizacji. Informacja potwierdzona. Przeprowadzono kontrolę doraźną w dniu kontroli stwierdzono, że w zalanych pomieszczeniach przeprowadzono sprzątanie, usunięto część mebli oraz przeprowadzono dezynfekcję pomieszczeń przez specjalistyczną firmę DDD. Pomieszczenia zostały wyłączone z użytku na czas dezynfekcji oraz wietrzenia pomieszczeń.
4. Informacja telefoniczna - dotycząca wydawania dzieciom przeterminowanych i zepsutych owoców i mleka. Informacja niepotwierdzona. Kontrolę przeprowadzono w szkole wspólnie z Sekcją HŻŻiPU. Dziecko owoce nosiło przez tydzień w plecaku.
5. Przesłane zdjęcie brudnego pojemnika na mydło w płynie w sanitariacie dla dzieci. Przeprowadzono kontrolę w szkole, stwierdzono, że pojemnik został usunięty ze ściany, a w jego miejsce postawiono pojemnik z atomizerem. Ponadto w szkole rozpoczęto kapitalny remont wszystkich sanitariatów.
6. Informacja telefoniczna - dotycząca nieprawidłowego żywienia dzieci na zielonej szkole. Przeprowadzono kontrole wspólnie z Sekcją HŻŻiPU. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości.
7. Informacja telefoniczna - dotycząca Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego na obecność pluskiew. Informacja potwierdzona. Przeprowadzono kontrolę podczas, której stwierdzono i udokumentowano przeprowadzenie 3 krotnej dezynsekcji całego ośrodka wraz z jego wyposażeniem przez specjalistyczną firmę DDD.
8. Anonimowe pismo dotyczące przebywania dzieci w przedszkolu niepublicznym na piętrze budynku bez opinii sanitarnej. Interwencja potwierdzona. Przeprowadzono kontrolę. Wszczęto postępowanie administracyjne z terminem wykonania zarządzeń. Wyłączono salę przedszkolną z użytku. Po przeprowadzeniu kontroli sprawdzającej postępowanie zakończono.

IX. Nadzór nad bezpieczeństwem żywności, żywienia i przedmiotów użytku

W 2018r. z **861 obiektów objętych nadzorem** znajdujących się w ewidencji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Końskich skontrolowano **351 obiektów**, tj.: 40,76%.

Kontrolą objęto zakłady produkcyjne, zakłady obrotu żywnością, zakłady żywienia zbiorowego otwarte i zamknięte, obiekty ruchome i tymczasowe, środki transportu żywności oraz miejsca obrotu przedmiotów użytku i kosmetyków jak również produkcję pierwotną.

W skontrolowanych obiektach:

- przeprowadzono łącznie **455 kontroli i rekontroli sanitarnych**,
- wydano **28 decyzji na poprawę stanu sanitarno-higienicznego**,
- nałożono **18 mandatów karnych na łączną kwotę 8200 zł**.

W 2018r. z 351 obiektów skontrolowanych, sklasyfikowano 211 co stanowi 60,110%. Z ogólnej liczby obiektów sklasyfikowanych wszystkie zostały ocenione jako obiekty „zgodne” z wymaganiami”, wg ujednoczonych arkuszy oceny stanu sanitarnego dla poszczególnych rodzajów obiektów.

Najczęściej stwierdzone nieprawidłowości w nadzorowanych obiektach w 2018r.:

- zły stan sanitarno-techniczny pomieszczeń zakładu;
- oferowane do sprzedaży środki spożywcze po terminie przydatności do spożycia;
- przerwany ciąg chłodniczy środków spożywczych wymagających szczególnych warunków przechowywania i magazynowania;
- brak kontroli wewnętrznej pełnionej przez przedsiębiorców branży spożywczej z zakresu Dobrej Praktyki Higienicznej i Produkcyjnej, tj.: monitorowania temperatur z urządzeń chłodniczych, brak opracowanych harmonogramów badania wyrobu gotowego; brak zapisów z procesów technologicznych (dot. obróbki termicznej np. potraw);
- brak środków myjąco-dezynfekcyjnych do mycia rąk, sprzętu i powierzchni;
- zły stan higieniczny sprzętu i powierzchni.

W 2018r. odnotowano dalszą poprawę stanu sanitarno – technicznego nadzorowanych zakładów zarówno w obszarze stanu technicznego zakładów, higieny, jak i dokumentacji prowadzonej przez zakłady w zakresie GHP, GMP i HACCP.

Działania podejmowane w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego żywności, żywienia i przedmiotów użytku.

W celu oceny bazy żywnościowo-żywnieniowej zlokalizowanej w miejscowościach wypoczynkowych i na trasach turystycznych w letnim sezonie turystycznym skontrolowano ogółem 55 obiektów.

Przeprowadzono 12 kontroli obiektów wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci i młodzieży w trakcie trwania w/w wypoczynku.

W ramach systemu Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznych Produktach Żywnościowych i Środkach Żywienia Zwierząt (RASFF) w związku z 59 powiadomieniami alarmowymi, 34 informacyjnymi oraz 2 powiadomienia typu NEWS; nie było konieczności wycofywania z rynku niebezpiecznych produktów.

Wykonano 603 pomiarów temperatur w zakresie kontroli zachowania ciągłości łańcucha chłodniczego. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie magazynowania środków spożywczych.

Dokonano w 16 zakładach (wykonano 25 pomiarów) badania jakości tłuszczów smaźalniczych za pomocą testu jakości tłuszczów do głębokiego smażenia. W 1 przypadku jakość tłuszczu nie spełniał wymagań prawa żywnościowego; w związku z powyższym nałożono mandat na łączną kwotę 200,00 zł.

Podczas przeprowadzonych kontroli sanitarnych zakwestionowano i **wycofano z obrotu środki spożywcze na łączną kwotę: 6 120,02 zł.**, w tym:

- środki spożywcze przeterminowane – na kwotę: 411,36 zł.,
- środki spożywcze nieoznakowane – na kwotę: 413, 95 zł.,
- środki spożywcze niewłaściwej jakości zdrowotnej – na kwotę: - zł.,
- środki spożywcze wycofane w systemie RASFF – na kwotę: 1249, 93 zł.,
- środki spożywcze zakwestionowane za przerwany ciąg chłodniczy – na kwotę: 4.044,78 zł.

Wykonano **56 ocen teoretycznych sposobu żywienia w obiektach żywienia zbiorowego zamkniętych**. Ocenione jadłospisy w **23 przypadkach budziły zastrzeżenia**, a stwierdzone błędy stanowiły wskazówki do poprawy planowanych jadłospisów w zakresie przestrzegania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 27 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży z tych jednostkach.

Oceny jadłospisów wraz z zaleceniami przekazywane są do placówek oświatowo-wychowawczych. W sytuacji bardzo złej oceny przekazywane są informacje do organu założycielskiego placówki oświatowo-wychowawczej. W roku 2018 przekazywano 1 informację dotyczącą złego sposobu żywienia w przedszkolu do organu założycielskiego jakim jest Burmistrz Miasta i Gminy Końskie. Ponadto skontrolowano **3 sklepiki szkolne** – nieprawidłowości nie stwierdzono.

W ramach **nadzoru nad suplementami diety** przeprowadzono **14 kontroli tematycznych skontrolowano 35 preparatów** pod względem prawidłowości stosowania przez przedsiębiorców oznakowania. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

Pobrano do badania **4 próbki wyrobów do kontaktu z żywnością** w ramach urzędowej kontroli i monitoringu. Próbek nie kwestionowano.

W ramach urzędowej kontroli i monitoringu pobrano do badania fizyko-chemicznego i mikrobiologicznego ogółem **261 próbki** w tym 2 próbki kosmetyku. **Zakwestionowano 11 próbek żywnościowych**, tj.: 10 próbek lodów z automatu za przekroczoną liczbę drobnoustrojów chorobotwórczych, tj.: *Enterobacteriaceae* oraz 1 próbkę frytury płynnej do głębokiego smażenia kwestionowaną za wysoką zawartość związków polarnych.

Czynnie uczestniczono w realizacji przedsięwzięcia związanego z programem edukacyjnym „Trzymaj Formę” szkół gimnazjalnych i podstawowych. Przeprowadzono 2 spotkania edukacyjne dla dzieci ze szkoły podstawowej. Temat szkoleń: „Racjonalne żywienie oraz skutki nieprawidłowego odżywiania”.

W 2018r. przeprowadzano wspólnie z przedstawicielami Powiatowego Lekarza Weterynarii i funkcjonariuszami Komendy Policji **kontrole na targowiskach** w Końskich, Stąporkowie, Radoszycach, Fałkowie i Słupi Koneckiej obiektów ruchomych tzw. „autosklepów” oraz kiosków mięsnych. Ogółem przeprowadzono 22 kontrole, w tym:

- 9 kontroli stoisk (7 stoisk zostało skontrolowane podczas dwóch festynów w dni wolne od pracy),
- 11 kontroli specjalistycznych środków transportu,
- 2 kontrole kiosków mięsnych, będących pod nadzorem PIS,

oraz 79 kontroli w obiektach żywienia zbiorowego i 31 kontroli w sklepach spożywczych na terenie powiatu koneckiego w zakresie wzmożonego nadzoru nad legalnością wprowadzanej do obrotu żywności pochodzenia zwierzęcego oraz zagospodarowywania odpadów pochodzenia zwierzęcego w obiektach żywnościowo-żywnościowych zlokalizowanych na targowiskach i bazarach pod kątem możliwości nielegalnego wprowadzania do obrotu mięsa w związku z poważną sytuacją związaną z możliwością niekontrolowanego rozprzestrzeniania się

afrykańskiego pomoru świń przez nielegalne wprowadzanie do obrotu mięsa i produktów z mięsa wieprzowego i dzików, które mogły być przedmiotem przemytu przez granicę Polski z Ukrainy i Białorusi.

Najczęściej stwierdzone nieprawidłowości w ww. zakresie:

- identyfikowalności wyrobów mięsno-wędliniarskich (tj.: braku etykiet, dokumentu potwierdzającego zakup mięsa, braku HDI),
- nieprawidłowego znakowania wyrobów mięsno-wędliniarskich (na etykietach brak: nr partii, nr weterynaryjnego zakładu oraz terminu przydatności do spożycia, co uniemożliwia identyfikację),
- braku wydzielonego, oznakowanego pojemnika na odpady kategorii 3,
- braku procedury dot. zagospodarowania odpadów kat. 3,
- braku do wglądu umowy z zakładem utylizacyjnym,

Podczas kontroli specjalistycznych środków transportu w 7 obiektach za stwierdzone nieprawidłowości nałożono 6 mandatów na kwotę 2.300 zł. oraz w 1 przypadku skierowano wniosek do WSSE Kielce o wymierzenie kary pieniężnej.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Końskich wystosował **pismo do burmistrzów miast i wójtów gmin** powiatu koneckiego dotyczące **prawidłowego usuwania odpadów pokonsumpcyjnych z placówek szkolnych i przedszkolnych ze szczególnym uwzględnieniem umów z firmami odbierającymi odpady oraz realnością częstotliwości odbierania odpadów** w związku ze wzmożonym nadzorem nad legalnością wprowadzanej do obrotu żywności pochodzenia zwierzęcego oraz zagospodarowywania odpadów pochodzenia zwierzęcego w obiektach żywnościowo-żywnościowych.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Końskich przesłał **pisma do administratorów Targowisk** na terenie powiatu koneckiego o rozpropagowanie wśród beneficjentów prowadzących **sprzedaż bezpośrednią własnych płodów rolnych w tym warzyw i owoców na placach targowych** informacji na temat obowiązku, tj. **konieczności zarejestrowania się w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Końskich**. Obowiązek ten wymagany jest również dla podmiotów prowadzących działalność w zakresie produkcji pierwotnej oraz rolniczego handlu detalicznego żywności pochodzenia niezwierzęcego poprzez złożenie odpowiedniego wniosku o wpis do rejestru zakładów nadzorowanych przez właściwego państwowego powiatowego inspektora sanitarnego.

X. Promocja zdrowia i oświata zdrowotna

Promocja Zdrowia i Oświata Zdrowotna realizuje działania wynikające z Narodowego Programu Zdrowia oraz aktualnej oceny sytuacji epidemiologicznej i potrzeb środowiskowych.

W ramach podejmowanych działań podjęto współpracę min. z następującymi instytucjami:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Końskich – współorganizacja Koneckich Dni Profilaktyki, działania podtrzymujące efekty projektu KIK/68;
- Samorządem lokalnym – wspieranie inicjatyw prozdrowotnych Państwowej Inspekcji Sanitarnej;
- Komenda Powiatowa Policji – współorganizacja Koneckich Dni Profilaktyki, kampania dot. środków zastępczych, działania podtrzymujące efekty projektu KIK/68;
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Końskich – współorganizacja Koneckich Dni Profilaktyki;
- Świątokrzyski Oddział Terenowego Stowarzyszenia „Monar” - współorganizacja Koneckich Dni Profilaktyki;
- Komenda 13-5 Hufca Pracy w Końskich - współpraca przy organizacji Koneckich Dni Profilaktyki;
- Przedszkola, szkoły podstawowe i ponadgimnazjalne – realizacja programów prozdrowotnych Państwowej Inspekcji Sanitarnej, inne inicjatywy dot. działania placówek oświatowo-wychowawczych (przekazywanie materiałów, poradnictwo i instruktaże itp.);
- Media - („Tygodnik Konecki”, „Echo Dnia”);
- Miejsko – Gminny Dom Kultury w Końskich – współpraca przy organizacji Powiatowego Konkursu Piosenki o Zdrowiu.

W roku 2018 realizowano następujące programy krajowe:

1. „Trzymaj Formę!”

Celem programu „Trzymaj Formę!” jest edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety w oparciu o odpowiedzialność indywidualną i wolny wybór jednostki.

W 2018 r. program realizowano w 27 szkołach podstawowych, w tym szkołach z klasami gimnazjalnymi.

Ogółem w programie wzięło udział 2525 osób, w tym 1439 uczniów i 853 rodziców oraz 132 nauczycieli.

2. Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu

Profilaktyka antytytoniowa była w roku 2018 obecna w różnych działaniach prowadzonych przez PSSE w Końskich:

- Obchody Światowego Dnia bez Tytoniu

- Obchody Światowego Dnia Rzucania Palenia Tytoniu
- Program edukacyjny dla przedszkoli „Czyste powietrze wokół nas”
- Program edukacyjny dla szkół podstawowych „Nie pal przy mnie, proszę”
- Program edukacyjny dla IV klas szkół podstawowych „Bieg po Zdrowie”
- Program edukacyjny dla uczniów starszych klas szkół podstawowych i klas gimnazjalnych „Znajdź właściwe rozwiązanie”

2.1. Obchody Światowego Dnia bez Tytoniu zostały połączone z organizacją Koneckich Dni Profilaktyki, które przebiegały w tym roku w okresie 25 IV – 06 VI (ogółem objęto działaniami 568 osób).

Przeprowadzono następujące działania:

- Zorganizowano i przeprowadzono 3 spotkania edukacyjne dot. profilaktyki antytytoniowej w 2 szkołach podstawowych (w tym w klasach gimnazjalnych) (Szkoła Podstawowa Nr 1 w Końskich, Szkoła Podstawowa w Kapałowie). Podczas spotkań wykorzystano film edukacyjny, prezentację multimedialną oraz omawiano skutki zdrowotne czynnego i biernego palenia tytoniu, koszty palenia oraz pouczano o miejscach wolnych od dymu tytoniowego. W spotkaniach uczestniczyły 104 osoby.
- W dniu 27 maja 2018 r. pracownicy PSSE w Końskich wspólnie z pracownikami PCPR w Końskich oraz KPP w Końskich wzięli udział w festynie w ramach obchodów Dnia Dziecka w Stąporkowie oraz Koneckich Dni Profilaktyki. Na festynie zorganizowano stoisko profilaktyczne, w którym młodzieży i osobom dorosłym rozdawano min. ulotki antytytoniowe oraz odpowiadano na pytania i udzielano porad dotyczących palenia tytoniu. Dzieciom rozdawano również balony oraz elementy odblaskowe: zawieszki i opaski samozaciskowe (sfinansowane przez PCPR w Końskich). W festynie uczestniczyło 150 osób.
- W dniu 3 czerwca 2018 r. pracownicy PSSE w Końskich wspólnie z pracownikami KPP w Końskich wzięli udział w festynie w ramach akcji „Motoserce”, obchodów Dnia Dziecka i podsumowania Gminnych Dni Profilaktyki. Na festynie zorganizowano stoisko profilaktyczne, w którym młodzieży i osobom dorosłym rozdawano min. ulotki antytytoniowe oraz odpowiadano na pytania i udzielano porad dotyczących palenia tytoniu. Dzieciom rozdawano również balony oraz elementy odblaskowe: zawieszki i opaski samozaciskowe (sfinansowane przez GKRPA w Końskich). W festynie uczestniczyło 300 osób.
- Rozesłano pisma informacyjne do 14 podmiotów leczniczych.

2.2. W ramach obchodów Światowego Dnia Rzucania Palenia Tytoniu przeprowadzono następujące działania (ogółem objęto działaniami 201 osób):

W dniu 15.11.2018 r. zorganizowano i przeprowadzono 2 spotkania edukacyjne dot. profilaktyki antytytoniowej w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 1 w Końskich – 62 uczniów,

przeprowadzono badania smokolyzerem 18 uczniów. W dniu 20.11.2018 r. przeprowadzono 1 spotkanie edukacyjne w Szkole Podstawowej Nr 1 w Końskich – 21 uczniów. W sumie 83 uczniów.

W PSSE w Końskich przygotowano ekspozycję wizualną dotyczącą obchodów Światowego Dnia Rzucania Palenia oraz szkodliwości palenia tytoniu. Z informacjami zapoznało się 100 osób.

2.3. Program przedszkolnej edukacji antytytoniowej: „Czyste powietrze wokół nas”

Program przedszkolnej edukacji antytytoniowej przeznaczony dla dzieci 5 i 6-letnich oraz ich rodziców i opiekunów (ogółem objął 1028 osób). Ma na celu wykształcenie u dzieci świadomej umiejętności radzenia sobie w sytuacjach, w których inne osoby palą przy nich papierosy. Program był realizowany w 22 obiektach – przedszkolach - 9, oddziały przedszkolne - 12, oraz w innych formach wychowania przedszkolnego – 1; objął 646 dzieci oraz 256 rodziców i 24 nauczycieli. W ramach programu „Czyste powietrze wokół nas” na terenie powiatu koneckiego podjęto następujące działania:

- 6 listopada 2018 r. odbyło się szkolenie dla koordynatorów programu (15 uczestników) (edycja 2018-2019),
- przeprowadzono 7 narad wdrożeniowych dla 7 koordynatorów programu,
- Rozdysponowano do przedszkoli materiały edukacyjne dla prowadzących i dzieci,
- Przeprowadzono 1 wizytację – 4,5% placówek biorących udział w programie.

2.4. Program edukacji antytytoniowej dla uczniów klas I-III szkół podstawowych: „Nie pal przy mnie, proszę”

Program edukacji antytytoniowej dla uczniów klas I-III szkół podstawowych oraz ich rodziców i opiekunów (ogółem objął 1186 osób). Program ma na celu uporządkowanie i poszerzenie informacji na temat zdrowia, kształtowanie odpowiedzialności za własne zdrowie, uwrażliwienie dzieci na szkodliwe oddziaływanie dymu papierosowego związane z biernym paleniem oraz wykształcenie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach, gdy inni ludzie przy nich palą. Program realizowano w 23 szkołach podstawowych. Uczestniczyło w nim w sumie 774 uczniów oraz 349 rodziców i 23 nauczycieli.

W ramach programu „Nie pal przy mnie, proszę” na terenie powiatu koneckiego podjęto następujące działania:

- Przeprowadzono 5 narad wdrożeniowych dla szkolnych koordynatorów.
- Przeprowadzono spotkanie edukacyjne 22 marca 2018 r. dla dzieci ze Szkoły Podstawowej w Pomykowie.

2.5. Program edukacji antytytoniowej dla uczniów IV klas szkoły podstawowej: „Bieg po zdrowie”

Program edukacji antytytoniowej dla uczniów klas IV szkół podstawowych oraz ich rodziców i opiekunów (ogółem objął 667 osób). Program ma na celu zwiększenie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów. Program realizowano w 13 szkołach podstawowych, uczestniczyło w nim 283 uczniów oraz 280 rodziców i 15 nauczycieli.

W ramach programu „Bieg po zdrowie” na terenie powiatu koneckiego podjęto następujące działania:

- 3 stycznia oraz 15 października 2018 r. PSSE w Końskich zorganizowała szkolenia dla szkolnych koordynatorów programu, w którym uczestniczyło w sumie 23 osoby.
- Przeprowadzono 4 narady wdrożeniowe dla 4 koordynatorów programu.
- Rozdysponowano do szkół materiały edukacyjne dla prowadzących i uczniów.
- Przeprowadzono 1 wizytację placówki biorącej udział w programie.

2.6. Program edukacji antytytoniowej dla uczniów starszych klas szkoły podstawowej i uczniów gimnazjum: „Znajdź właściwe rozwiązanie”

Program profilaktyki palenia tytoniu dla uczniów starszych klas szkoły podstawowej i gimnazjum oraz ich rodziców i opiekunów (ogółem objął 2830 osób). Celem głównym programu jest zapobieganie palenia tytoniu wśród młodzieży szkolnej. Program był realizowany w 26 szkołach: 5 gimnazjach (klasy gimnazjalne w szkołach podstawowych) i 21 szkołach podstawowych, objął 1875 uczniów w tym: 394 gimnazjalistów oraz 1481 uczniów szkoły podstawowej oraz 854 rodziców i 29 nauczycieli.

W ramach programu „Znajdź właściwe rozwiązanie” na terenie powiatu koneckiego podjęto następujące działania:

- Przeprowadzono 7 narad wdrożeniowych dla szkolnych koordynatorów
- Zorganizowano i przeprowadzono 2 spotkania edukacyjne w 2 szkołach podstawowych na temat profilaktyki antytytoniowej. Podczas spotkań wykorzystywano film profilaktyczny lub prezentację multimedialną, następnie omawiano skutki zdrowotne czynnego i biernego palenia tytoniu, skutki finansowe oraz pouczano o miejscach wolnych od dymu tytoniowego (64 odbiorców).
- Rozdysponowano do szkół podręcznik dla nauczyciela w wersji elektronicznej i plakaty antytytoniowe.

3. Profilaktyka HIV/AIDS

W ramach profilaktyki HIV/AIDS przeprowadzono następujące działania (ogółem

działaniami objęto 1898 osób) :

- Przeprowadzono 2 narady organizacyjne (4 uczestników).
- W dniach 14 i 22 luty przeprowadzono 2 szkolenia dla funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji w Końskich – 24 uczestników,
- W dniach 21-23.05.2018 r. - w ramach Koneckich Dni Profilaktyki oraz 29.11.2018 r. - w ramach obchodów Światowego Dnia AIDS zorganizowano 8 spotkań edukacyjnych z przedstawicielem fundacji Res Humanae w 5 szkołach ponadgimnazjalnych (ZSP Nr 1 w Końskich, ZSP Nr 2 w Końskich, ZSP Nr 3 w Końskich, I LO w Końskich, II LO w Końskich), 907 uczestników. Spotkania sfinansowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Końskich. 6 marca pracownik PSSE Końskie przeprowadził spotkanie w Szkołach Awans – 40 uczestników.
- Przygotowano i przesłano do 20 podmiotów leczniczych (100%) pisma oraz materiały edukacyjne: 787 broszur i ulotek na temat profilaktyki HIV/AIDS.
- W PSSE w Końskich przygotowano ekspozycje wizualną na temat profilaktyki HIV/AIDS w ramach obchodów Światowego Dnia AIDS – 100 odbiorców.

4. Program „ARS, czyli jak dbać o miłość?” - profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych dla młodzieży ze szkół ponadgimnazjalnych. W programie wzięło w sumie udział 149 osób, w tym m.in.: 79 uczniów, 41 rodziców oraz 4 nauczycieli. Program był realizowany w 5 szkołach. W ramach programu PSSE Końskie zorganizowała 25 października szkolenie dla koordynatorów szkolnych (5 nauczycieli) i jedną naradę wdrożeniową.

5. Program „Podstępne WZW”

Organizatorami programu są: Fundacja Gwiazda Nadziei oraz Państwowa Inspekcja Sanitarna. Program jest adresowany do uczniów klas II szkół ponadgimnazjalnych (ogółem działaniami objęto 267 osób). Głównym celem programu jest upowszechnienie wśród młodzieży szkół ponadgimnazjalnych wiedzy na temat wirusowego zapalenia wątroby typu B i C. W ramach realizacji programu rozesłano zaproszenia do szkół ponadgimnazjalnych oraz pisma informujące o szkoleniu.

Program był realizowany w 7 szkołach. Działaniami programu objęto 247 uczniów.

6. Program „Znamię! Znam je?”

Organizatorami programu są: Fundacja Gwiazda Nadziei oraz Państwowa Inspekcja Sanitarna. Program jest adresowany do uczniów wszystkich klas szkół ponadgimnazjalnych (ogółem działaniami objęto 638 osób). Głównym celem programu jest upowszechnienie wśród młodzieży szkół ponadgimnazjalnych wiedzy na temat czerniaka.

W ramach realizacji programu rozesłano zaproszenia do szkół ponadgimnazjalnych oraz pisma informujące o szkoleniu. Program był realizowany w 7 szkołach. Działaniami programu objęto 629 uczniów.

7. Program „Wybierz życie, pierwszy krok” poświęconym profilaktyce zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV). Organizatorami programu są: Fundacja MSD dla Zdrowia Kobiet oraz Państwowa Inspekcja Sanitarna (ogółem działaniami objęto 28 osób).

Interwencje nieprogramowe

1. Akcja zimowa i letnia „Zdrowe i Bezpieczne Wakacje”

Ogółem w ramach ferii zimowych i okresu letniego działaniami objęto 3132 osoby.

W ramach Akcji letniej – Zdrowe i Bezpieczne wakacje 2018 - przygotowano i rozprowadzono materiały edukacyjne: poradnik „Zdrowe i bezpieczne wakacje”, „Patent na bezpieczne wakacje” oraz ulotki, w których zamieszczono wiadomości dotyczące HIV/AIDS, profilaktyki uzależnień (palenie tytoniu, alkoholizm, narkomania i dopalacze), opalania i promieniowania UV – 640 szt. (przekazano na kolonie, półkolonie i obozy). W tegorocznym okresie wakacyjnym na terenie powiatu koneckiego zorganizowano w sumie 34 obozy, kolonie i półkolonie, w których w sumie wzięło udział 2121 dzieci.

Materiały oświatowe skierowane do dzieci i młodzieży wypoczywającej na terenie powiatu koneckiego tj. w: Sielpi, Czarnieckiej Górze, Duraczowie, Pile, Krasnej, Wąsoszy, Kawęczynie, Modrzewinie zostały dostarczone na wszystkie wyżej wymienione kolonie, półkolonie i obozy, dzięki współpracy pracowników sekcji PZiOZ i HDziM. Materiały oświatowe pozostawiono u opiekunów dzieci i młodzieży.

18 czerwca 2018 r. – pracownik PSSE w Końskich wspólnie z pracownikiem KPP w Końskich oraz Strażą Miejską w Końskich przeprowadzili 1 spotkania edukacyjne na temat profilaktyki bezpieczeństwa podczas wypoczynku letniego - 104 osoby.

Czerwiec - Lipiec – sierpień – udział w 5 festynach i akcjach, podczas których organizowano namioty profilaktyczne z materiałami edukacyjnymi – 650 osób objętych zadaniem:

7 VI – udział w festynie gminnym w Słupi Koneckiej – PSSE zorganizowała namiot profilaktyczny z ulotkami i broszurami edukacyjnymi. Ponadto uczestnicy pikniku mieli możliwość „przespacerowania się” w alko- i narkogoglach – 100 uczestników.

8 VII - udział w festynie charytatywnym pn. „Rodzina Rodzinie” w Stąporkowie. PSSE przy współpracy KPP w Końskich zorganizowali namiot profilaktyczny z ulotkami i broszurami edukacyjnymi. Dzieci otrzymały balony i elementy odblaskowe. Ponadto uczestnicy pikniku mieli możliwość „przespacerowania się” w alko- i narkogoglach – 150 uczestników.

29 VII – udział w festynie pod hasłem „Radoszycanie Dzieciom” w Radoszycach – organizator Urząd Gminy Radoszyce i Stowarzyszenie Radosze. PSSE przy współpracy PCPR w Końskich zorganizowała namiot profilaktyczny z ulotkami i broszurami edukacyjnymi. Dzieci otrzymały balony i elementy odblaskowe. Uczestnicy akcji mieli możliwość „przespacerowania się” w alko- i narkogoglach. Ponadto Zainteresowane osoby miały

również możliwość dokonania pomiaru ciśnienia tętniczego oraz zważenia się i zanalizowanie składu ciała w zakresie BMI, zawartości % tkanki tłuszczowej, określenia metabolizmu spoczynkowego, masy mięśniowej – 150 uczestników.

15 VIII – udział w festynie „Jesteśmy razem” w Gowarczowie. PSSE wspólnie z KPP w Końskich zorganizowała namiot profilaktyczny z ulotkami i broszurami edukacyjnymi. Uczestnicy akcji mieli możliwość „przespacerowania się” w alko- i narkogooglach – 150 uczestników.

18 VIII - udział w festynie w ramach obchodów „Dni Końskich” - organizatorzy: Urząd Miasta i Gminy Końskie oraz Miejsko-Gminny Dom Kultury w Końskich. PSSE w Końskich, wspólnie z KPP w Końskich oraz PCPR w Końskich, zorganizowała namiot profilaktyczny z ulotkami i broszurami edukacyjnymi. Dzieci otrzymały balony i elementy odbłaskowe. Uczestnicy akcji mieli możliwość „przespacerowania się” w alko- i narkogooglach. Ponadto zainteresowane osoby miały również możliwość dokonania pomiaru ciśnienia tętniczego oraz zważenia się i zanalizowanie składu ciała w zakresie BMI, zawartości % tkanki tłuszczowej, określenia metabolizmu spoczynkowego, masy mięśniowej - 100 uczestników.

W PSSE w Końskich przygotowano gazetkę z informacjami na temat Bezpieczeństwa podczas wypoczynku letniego. Gazetka zawierała informacje min. na temat profilaktyki palenia tytoniu, używania dopalaczy, promieniowania UV, kodeksu walki z rakiem, profilaktyki chorób odkleszczowych - 100 odbiorców.

2. Profilaktyka nowotworów

W 2018 r. działania w ramach profilaktyki nowotworów dotyczyły przede wszystkim profilaktyki raka piersi i raka szyjki macicy (ogółem działaniami objęto 2726 osób) ale również, w ramach innych działań, min. nowotworów odtytoniowych. W ramach przeprowadzonych działań pracownik PSSE w Końskich współprowadził wspólnie z ochotniczkami z Koneckiego Klubu Amazonki 2 spotkania edukacyjne: dla uczniów I LO w Końskich oraz dla rodziców dzieci ze Szkoły Podstawowej w Grodzisku, w których uczestniczyło 115 osób. Podczas spotkań wyświetlano film dotyczący samobadania piersi, a ochotniczki z Koneckiego Klubu Amazonki zachęcały do systematycznego badania piersi i wykonywania badań profilaktycznych. Spotkania poprzedzone były 2 poradami organizacyjnymi, w których uczestniczyły 2 osoby.

3. Profilaktyka używania narkotyków, w tym środków zastępczych

Działania profilaktyczne miały na celu rozpowszechnienie podstawowych informacji wśród mieszkańców powiatu koneckiego o zagrożeniach związanych z nowymi środkami psychoaktywnymi pojawiającymi się na rynku narkotykowym (działaniami objęto ogółem 5720 osób). W ramach profilaktyki narkotyków i środków zastępczych zrealizowano min. następujące działania:

1) Rozdystrybuowano ulotki do 2121 odbiorców: uczestników kolonii i obozów letnich oraz uczestników szkolenia dotyczącego używania dopalaczy.

2) Przeprowadzono wspólnie z KPP w Końskich lub samodzielnie:

- spotkania edukacyjne dla uczniów i rodziców uczniów szkół podstawowych

i ponadgimnazjalnych.

3) Zorganizowano namioty profilaktyczne z materiałami edukacyjnymi podczas festynów w Końskich, Stąporkowie i Radoszycach.

4. Profilaktyka używania alkoholu (działaniami objęto 1966 osób).

PSSE Końskie we współpracy z Komendą Powiatową Policji w Końskich i PCPR w Końskich zorganizował 31 sierpnia namiot profilaktyczny na koneckim skwerku. W ramach akcji rozmawiano z ludźmi uzależnionymi lub zagrożonymi uzależnieniem od alkoholu, udzielano porad odnośnie leczenia i miejsc gdzie można uzyskać pomoc oraz dystrybuowano materiały edukacyjne. W lokalnej prasie (Tygodnik Konecki) oraz w internecie (TKN24.pl oraz youtube.com) ukazały się artykuły dotyczące poruszanej tematyki.

5. Koneckie Dni Profilaktyki

Konecki Dni Profilaktyki są inicjatywą, która odbywa się w maju w ramach Świątokrzyskich Dni Profilaktyki. W ramach tych dni przeprowadzono szereg imprez prozdrowotnych na terenie powiatu koneckiego: konferencje, festyny, pogadanki, szkolenia, warsztaty (ogółem działaniami objęto 5157 osób).

Współorganizowano i przeprowadzono m.in.:

- 35 spotkań edukacyjnych w szkołach i akcji profilaktycznych na świeżym powietrzu na festynach w Końskich, Stąporkowie i Słupi Koneckiej (2839 uczestników) .
- 1 konkurs
- 7 narad organizacyjnych (68 uczestników)

W 2018 r. działania koncentrowały się wokół następujących tematów: profilaktyki palenia tytoniu, zażywania substancji psychoaktywnych (narkotyki, dopalacze, alkohol) oraz chorób odkleszczowych.

6. Obchody Światowego Dnia Zdrowia, w tym Powiatowy Konkurs Piosenki o Zdrowiu

W ramach obchodów PSSE Końskie przeprowadziła następujące działania (objęto nimi w sumie 2127 osób):

- 1) Rozesłano pisma informujące o tegorocznym temacie obchodów Światowego Dnia Zdrowia i związanego z nim hasła roku do 39 szkół podstawowych oraz 19 ośrodków zdrowia, w sumie 58 odbiorców. Rozesłano 40 pism wraz z regulaminem Powiatowego Konkursu Piosenki o Zdrowiu do 36 szkół podstawowych oraz 5 domów kultury.
- 2) Pracownicy PSSE w Końskich 6 kwietnia 2018 r. zorganizowali Powiatowy Konkurs Piosenki o Zdrowiu 2018. Współorganizatorem konkursu był Miejsko – Gminny Dom Kultury w Końskich, w którym też odbył się finał konkursu. W konkursie wzięli udział uczniowie 12

szkół podstawowych z terenu powiatu koneckiego - w sumie 70 uczestników (nauczyciele, rodzice, wykonawcy).

3) W lokalnej prasie ukazały się 2 artykuły, 1800 odbiorców.

4) Na stronie pssekonskie.pis.gov.pl – ukazał się 1 artykuł dotyczący obchodów Światowego Dnia Zdrowia oraz Powiatowego Konkursu Piosenki o Zdrowiu – 100 odbiorców.

7. Profilaktyka chorób odkleszczowych

Celem podejmowanych działań była edukacja młodzieży w zakresie profilaktyki chorób odkleszczowych, czyli wykształcenie umiejętności zabezpieczania się przed ukąszeniem kleszcza, zachowania się po stwierdzeniu ukąszenia oraz roli szczepień ochronnych w zapobieganiu zachorowaniom na kleszczowe zapalenie mózgu i opon mózgowych. Działaniami objęto 917 osób. Przeprowadzono m.in. 19 spotkań edukacyjnych dotyczących ww. problematyki w szkołach podstawowych z terenu całego powiatu. Większość działań przeprowadzono w ramach Koneckich Dni Profilaktyki.

8. Promocja zdrowia

- Pierwsza pomoc przedmedyczna – PSSE Końskie wzięło udział w organizowanym przez ZSP Nr 2 w Końskich konkursie „Wiem co zrobić, gdy”. Konkurs dotyczył pomocy przedmedycznej. Ukazał się też artykuł w prasie dotyczący konkursu (odbiorców 950).
- Promocja szczepień ochronnych (odbiorców 2011) – rozdystrybuowano ulotki i broszury dotyczące szczepień do 16 podmiotów leczniczych, w Tygodniku Koneckim ukazał się artykuł dotyczący szczepień akcji „Wiosna bez pneumokoków”, w PSSE przygotowano ekspozycje wizualną na temat szczepień przeciwko pneumokokom.
- Profilaktyka wszawicy (odbiorców 1109) – do 20 podmiotów leczniczych rozdystrybuowano broszury i ulotki dotyczące pedikulozy.

9. Europejski Tydzień Wiedzy o Antybiotykach

Przesłano pismo do 18 zakładów opieki zdrowotnej i rozdystrybuowano 400 materiałów edukacyjnych dotyczących leczenia antybiotykami.

Podsumowanie

Głównym celem działalności Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Końskich w roku 2018 było promowanie zdrowego stylu życia, nadzór nad bezpieczeństwem żywności i żywienia oraz bezpieczeństwem zdrowotnym wody, przeciwdziałanie zagrożeniom stwarzanym przez środki zastępcze i narkotyki, zapobieganie powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych poprzez sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego w zakresie zdrowia publicznego.

Realizacja zadań statutowych odbywała się zgodnie z **planem zasadniczych przedsięwzięć na rok 2018** obejmującym główne kierunki działania, zasadnicze zamierzenia oraz harmonogramem nadzoru nad obiektami.

W opracowaniu umieszczono dane statystyczne, oceny i analizy dotyczące wielu obszarów zdrowia publicznego, w tym sytuacji epidemiologicznej w zakresie chorób zakaźnych, warunków zdrowotnych żywności i żywienia oraz jakości wody do spożycia, zagrożeń związanych z wprowadzaniem do obrotu chemikaliów, jak również kwestie bezpieczeństwa sanitarnego w placówkach oświatowo - wychowawczych, pomiotach wykonujących działalność leczniczą, a także innych obiektach i miejscach użyteczności publicznej.

W roku 2018 (stan na 31.12.2018 r.) w ewidencji komórek organizacyjnych Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Końskich znajdowało się **2132** obiektów nadzorowanych.

Przeprowadzono **1524** kontroli i wizytacji, wydano **534** decyzje ogółem, w tym **379** merytorycznych i **155** płatnicze, **24** postanowienia, nałożono **21** mandatów na kwotę **8800 zł**.

W ramach urzędowej kontroli żywności, monitoringu jakości wody do spożycia, z kąpielisk i basenów pobrano ogółem **464** próbki do badań, w tym **203** próbki wody i **261** próbki żywności.

Przeprowadzono **1141** badań dotyczących higienicznej oceny warunków pracy uczniów, tj. **434** badań ocen tygodniowych rozkładów lekcyjnych i **278** badań - oceny dostosowania mebli szkolnych do wzrostu uczniów zgodnie z wymaganiami ergonomii oraz **429** badań - obciążenia uczniów ciężarem tornistrów.

Działania w sytuacjach kryzysowych

W roku 2018 na terenie powiatu koneckiego **nie zaistniały zdarzenia**, których następstwa mogły wywołać konieczność korzystania z procedur przewidzianych w planach

zarządzania kryzysowego.

Nie zarejestrowano przypadków zawleczenia szczególnie niebezpiecznych chorób zakaźnych jak również nie odnotowano zjawisk, których rodzaj i skala wymagałaby podjęcia skumulowanych działań o charakterze kryzysowym, jak również nie wystąpiły powodzie ani inne duże zdarzenia katastroficzne.

Uaktualniono plan działania PIS w sytuacjach kryzysowych.

Działalność przeciwepidemiczna

W 2018r. w działalności przeciwepidemicznej prowadzono działania mające na celu zmniejszenie zachorowań na jednostki, dla których odnotowano niekorzystną sytuację epidemiologiczną. Koncentrowano się szczególnie **na monitorowaniu sytuacji epidemiologicznej** w celu identyfikacji zagrożeń związanych z możliwością wystąpienia niebezpiecznych chorób zakaźnych.

W celu utrzymania dobrego poziomu **wykonawstwa szczepień** nadzorowano realizację **Programu Szczepień Ochronnych** z uwzględnieniem nadzoru nad środowiskami opornymi.

Na terenie powiatu koneckiego w 2018 r. szczepieniom w ramach realizacji w/w programu **podlegało 13 701 dzieci i młodzieży do lat 19**. Prowadzono nadzór nad dystrybucją i zużyciem preparatów szczepionkowych oraz warunkami wykonywania szczepień. Na terenie powiatu koneckiego znajduje się **14 punktów szczepień**, w których w 2018r. przeprowadzono **14 kontroli**. Wykonawstwo szczepień przebiegało zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych i utrzymywało się na dobrym poziomie.

Do Powiatowej Stacji Sanitarnej - Epidemiologicznej w Końskich wpłynęło **1322** (rok 2017 - 1058 przypadków) **przypadków** zgłoszeń podejrzeń zachorowań i zachorowań na choroby zakaźne.

Łącznie w 2018 roku przeprowadzono **97 dochodzeń epidemiologicznych**, w związku ze zgłoszeniem podejrzeń zachorowań i zachorowań na choroby zakaźne (rok 2017 - 139 dochodzeń epidemiologicznych).

Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych w powiecie koneckim utrzymuje się, od kilku lat na porównywalnym poziomie.

Wybrane jednostki chorobowe, dla których w 2018 r. zaobserwowano **wzrost zachorowań** w powiecie koneckim to: **borelioza, ospa wietrzna, grypa i zachorowania grypopodobne**.

Borelioza - w 2018 r. z uwagi na lepszą dostępność diagnostyki i skomplikowany charakter tej jednostki chorobowej (łagodne zimy – więcej pajęczaków przeżywa tę porę roku i szuka swoich ofiar także w miastach) liczba zdiagnozowanych zachorowań rośnie.

Do Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Końskich w 2018 roku zgłoszono **13 przypadków zachorowań na boreliozę**, w 2017 r. - 10 przypadków.

W 2018 roku zaobserwowano **wzrost liczby zachorowań dla ospy wietrznej**, co jest zgodne z 2-3 letnią cyklicznością tej jednostki chorobowej. Do Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Końskich w 2018 roku zgłoszono **265 przypadków zachorowań na ospę wietrzną**, w 2017 r. - 239 przypadków.

Grypa oraz zachorowania grypopodobne, to jednostka odznaczająca się najwyższym wskaźnikiem zapadalności wśród chorób zakaźnych występujących w Polsce.

W 2018 roku wg sprawozdania o zachorowaniach i podejrzeniach zachorowań na grypę zgłoszono do Państwowego Powiatowego Inspektora w Końskich **767 przypadków**, w tym **2 potwierdzone laboratoryjnie** (w 2017r. – zgłoszono 418 przypadków zachorowań na grypę i choroby grypopodobne, w tym 1 potwierdzony laboratoryjnie).

W 2018 roku **współczynnik zapadalności** na grypę w powiecie koneckim wyniósł **943 na 100 tys. mieszkańców** (w 2017 roku - 512).

Najskuteczniejszą metodą zapobiegania grypie są **szczepienia ochronne**. Ponieważ poziom odporności zabezpieczający przed zachorowaniem osiąga się dopiero po upływie około 2 tygodni od dnia szczepienia, najskuteczniejsze jest poddanie się szczepieniom przed rozpoczęciem sezonowego wzrostu zachorowań na grypę.

W 2018 r. zarejestrowano **1 przypadek** choroby wywołanej przez **Haemophilus influenzae** – w postaci sepsy u 70-letniej pacjentki obciążonej chorobą nowotworową. Patogen *Haemophilus influenzae* występuje na całym świecie, szerzy się drogą kropelkową lub przez bezpośredni kontakt z wydzieliną dróg oddechowych chorego lub nosiciela.

W związku ze zgłoszonym przez lekarzy **narażeniem na wściekliznę**, przeprowadzono **61 dochodzeń epidemiologicznych** z powodu pokąsań przez zwierzęta, w tym **3** przypadki pokąsania przez kota, **1** przypadek pokąsania przez lisa i **57** przypadki pokąsań przez psy. Do **szczepień p/wściekliznie** zakwalifikowano **12 osób** (w 2017r. 13 osób).

Tendencję spadkową wykazują takie jednostki chorobowe jak: salmonellozy, wirusowe zakażenia jelitowe, płonica, róża, wirusowe zapalenie wątroby typu B, choroby wywołane przez *Streptococcus pneumoniae*, gruźlica.

Gruźlica jest chorobą zakaźną, wywołaną zakażeniem prątkiem gruźlicy, która z reguły zajmuje płuca, choć zdarzają się przypadki gruźlicy pozapłucnej. Do Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Końskich w 2018 roku zgłoszono **22 przypadki** zachorowań na gruźlicę w tym 2 przypadki pozapłucnej, w 2017 r. - 32 przypadki, w tym 3 przypadki pozapłucnej).

W porównaniu do analogicznego okresu 2017 r. pozostałe jednostki chorobowe utrzymują się na tym samym poziomie.

W 2018r. nie notowano zachorowań choroby meningokokowej, wirusowego zapalenia wątroby nieokreślonego, wirusowego zapalenia mózgu, zatruc pestycydami, zatruc grzybami oraz bąblowicy, wirusowego zapalenie wątroby typu A.

Ogniska zbiorowego zatrucia pokarmowego nie zarejestrowano.

Nadzór nad podmiotami wykonującymi działalność leczniczą

PSSE w Końskich w 2018r. nadzorowała **163 podmioty wykonujące działalność leczniczą**, w tym: **39 podmiotów leczniczych** – 1 szpital, 3 inne niż szpitale, 35 podmiotów leczniczych wykonujących ambulatoryjne świadczenia zdrowotne (przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie, ambulatoria, medyczne laboratoria diagnostyczne, inne) oraz **124 praktyki zawodowe prowadzące działalność leczniczą**.

W 2018r. kontrolę stanu sanitarnego przeprowadzono w **76 podmiotach wykonujących działalność leczniczą**, w tym **31 podmiotach leczniczych**, **45 praktykach zawodowych prowadzących działalność leczniczą**.

Ogółem przeprowadzono **90 kontroli podmiotów**, w których wykonywana jest działalność lecznicza, w tym: **45 kontroli podmiotów leczniczych**, **45 kontroli praktyk zawodowych prowadzących działalność leczniczą**.

Wydano **1 decyzję na poprawę stanu sanitarno – technicznego podmiotów leczniczych**.

Nadzór w zakresie higieny środowiska

Państwowa Inspekcja Sanitarna nadal prowadziła na bieżąco **monitoring jakości wody do spożycia**.

W 2018r. PPIS w Końskich objął nadzorem sanitarnym **23 urządzenia wodociągowe**, w tym **18 wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę** i **5 podmiotów** wykorzystujących wodę, pochodzącą z indywidualnego ujęcia jako część działalności handlowej lub w budynkach użyteczności publicznej.

Skontrolowano **100%** urządzeń wodociągowych znajdujących się w ewidencji PSSE w Końskich.

W 2018r. zostały wszczęte postępowania administracyjne w związku z **pogorszeniem się jakości wody w 5 wodociągach** zbiorowego zaopatrzenia w wodę.

Zanieczyszczenia mikrobiologiczne wody stwierdzono w **4 wodociągach** zbiorowego zaopatrzenia w wodę, tj.: **wodociąg Klucko gm. Radoszyce (obecność bakterii grupy coli i enterokoków), wodociąg Gosań (obecność bakterii grupy coli), wodociąg Smarków gm. Stąporków (obecność bakterii grupy coli, Escherichia coli i enterokoków), wodociąg Mnin gm. Słupia Konecka (obecność bakterii grupy coli i enterokoków).**

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Końskich wydał 6 decyzji stwierdzających **brak przydatności wody do spożycia** z wodociągów: **wodociąg Gosań (2 decyzje), wodociąg Mnin (2 decyzje), wodociąg Klucko, wodociąg Smarków.**

Warunkową przydatność wody do spożycia w związku z przekroczeniami mikrobiologicznymi stwierdzano w **4 wodociągach: wodociąg Gosań, wodociąg Mnin, wodociąg Klucko, wodociąg Smarków.**

Przekroczenia parametrów fizykochemicznych stwierdzono w **2 wodociągach** zbiorowego zaopatrzenia w wodę tj.: **wodociąg Radoszyce (ponadnormatywna wartość magnezu), wodociąg Smarków (ponadnormatywna wartość manganu),**

W dalszym ciągu prowadzone jest wszczęte w 2017r. postępowanie dot. **wodociągu Dęba gm. Ruda Maleniecka)** stwierdzono **przekroczenie parametrów fizykochemicznych** w wodzie, wydano decyzję stwierdzającą **warunkową przydatność wody do spożycia** w wodociągu Dęba ze względu na **ponadnormatywne wartości żelaza i mętności.** Na uzasadnione wnioski zobowiązanego dwukrotnie udzielono prolongat odnośnie terminu wykonania obowiązków do dnia **28 lutego 2019r.**

Ponadto w dalszym ciągu prowadzone jest postępowanie administracyjne dotyczące jakości fizykochemicznej wody z **wodociągu Radoszyce gm. Radoszyce** z uwagi na odchylenia od wymaganego składu fizykochemicznego, tj. przekroczenie parametrów zawartych:

- w załączniku nr 1 część C tab. 2 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. poz. 2294) tj. **podwyższony poziom siarczanów;**
- w załączniku nr 1 część D tab. 2 do wyżej cytowanego rozporządzenia, tj. **podwyższony poziom twardości ogólnej;**
- w załączniku nr 1 część D tab. 2 do wyżej cytowanego rozporządzenia 7 grudnia 2017r. tj. **podwyższony poziom magnezu.**

PPIS w Końskich stwierdził warunkową przydatność wody do spożycia z ww. wodociągu.

Na koniec roku sprawozdawczego 2018 oceniono, że jakość dostarczanej wody z wodociągów nadzorowanych przez PPIS w Końskich nie budziła zastrzeżeń, **za wyjątkiem wody z 2 wodociągów (wodociąg Dęba i wodociąg Radoszyce).**

W sezonie letnim 2018r. na terenie powiatu koneckiego Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny nadzorem objął **1 kąpielisko w Sielpi Wielkiej** na zbiorniku wodnym w Sielpi o długości linii brzegowej 50 m.

Do PPIS w Końskich wpłynął **1 projekt uchwały Rady Miejskiej w Końskich** w sprawie wykazu kąpielisk na terenie gminy Końskie. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Końskich po dokonaniu uzgodnień, zaopiniował projekt pozytywnie.

Organizator kąpieliska – **Ośrodek Sportu i Rekreacji m. Końskie Sp. z o. o. w Końskich ul. kpt. Stońskiego 3**, podejmował właściwe środki zarządzania oraz sprawowania nadzoru nad jakością wody w kąpielisku, poprzez uzgodnienie z PPIS w Końskich harmonogramu pobierania próbek wody z kąpieliska, który zrealizowano zgodnie z ustaleniami; oznakowanie kąpieliska tablicami informacyjnymi; systematyczne, wizualne nadzorowanie wody w kąpielisku; badanie próbek wody z kąpieliska w laboratorium PIS w Skarżysku – Kamiennej i przekazywanie wyników badań PPIS w Końskich, celem dokonania bieżącej oceny jakości wody.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Końskich na podstawie wyników badań próbek wody pobranych w ramach kontroli urzędowej (przed sezonem **w ramach kontroli urzędowej** pobrano do badania **1 próbkę wody**) i wewnętrznej (w sezonie **w ramach kontroli wewnętrznej** pobrano do badania **3 próbki wody**) z kąpieliska w Sielpi, dokonał **4 bieżące oceny jakości wody i 1 sezonową ocenę jakości wody** stwierdzając **przydatność wody do kąpielii**. Nie zanotowano wystąpienia krótkotrwałych zanieczyszczeń ani sytuacji wyjątkowych będących wydarzeniem lub splotem wydarzeń mających wpływ na jakość wody w kąpielisku. Stan sanitarny zbiornika w Sielpi i jego otoczenia nie budził zastrzeżeń.

W nadzorowanym kąpielisku **jakość wody odpowiadała wymaganiom**, PPIS w Końskich informował na bieżąco o jakości wody w kąpielisku poprzez zainteresowany urząd i instytucje oraz środki masowego przekazu.

W sezonie letnim 2018r. na terenie miasta Stąporkowa **nie uruchomiono miejsca wykorzystywanego do kąpielii w Stąporkowie przy ul. Milej**.

W ewidencji PSSE w Końskich znajdują się **2 pływalnie: Pływalnia Miejska w Końskich i Pływalnia Kryta przy Świętokrzyskim Centrum Rehabilitacji w Czarnieckiej Górze**.

Ogółem przeprowadzono 6 kontroli stanu sanitarnego pływalni, 2 kontrole jakości wody z pływalni, pobrano 25 próbek wody do badania oraz 2 próby wody doprowadzanej do pływalni. Jakość wody odpowiadała wymogom określonymi w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2015r., poz. 2016).

Wydano 2 decyzje: 1 dotyczącą jakości wody na 1 pływalni, 1 dotyczącą poprawy stanu sanitarno – technicznego 1 pływalni.

Wydano 1 decyzję dotyczącą poprawy jakości wody na pływalni z uwagi na zanieczyszczenie mikrobiologiczne próbki wody basenowej pobranej w ramach kontroli wewnętrznej, tj.: **obecność *Pseudomonas aeruginosa* i przekroczoną wartość ogólnej liczby mikroorganizmów w $36 \pm 2^{\circ}\text{C}$ po 48 h**, zarządzono min.: unieruchomienie niecki basenowej i minibasenu SPA (jacuzzi) oraz niezwłoczne podjęcie działań naprawczych z zakresu dezynfekcji.

Pseudomonas aeruginosa może być przyczyną: infekcji skóry i tkanek miękkich (ciężkie powikłania oparzeń i powikłania pooperacyjne, zakażenia ran), infekcji układu oddechowego, zapalenia ucha środkowego i zewnętrznego, zapalenia zatok, zakażenia oczu (np. zapalenie rogówki), zapalenia dróg moczowych (osoby cewnikowane).

Ogólna liczba mikroorganizmów w $36 \pm 2^{\circ}\text{C}$ po 48h – są to organizmy mezofile, dla których optymalna temperatura wzrostu i rozwoju mieści się w granicach od 30°C do 40°C . Wśród nich mogą znaleźć się bakterie chorobotwórcze, gdyż ich optymalna temperatura jest taka jak ciała ludzkiego.

Państwowa Inspekcja Sanitarna w Końskich przeprowadziła kontrole jakości ciepłej wody użytkowej w kierunku obecności bakterii *Legionella sp.* w podmiotach leczniczych (1 szpital, 1 inny podmiot leczniczy), budynkach zamieszkania zbiorowego (hotele, motele, obiekty pomocy społecznej) oraz pływalniach na terenie powiatu koneckiego – pobrano ogółem **36 próbek wody** (w tym 12 z pływalni).

Ponadnormatywnej ilości pałeczek *Legionelli sp.* w instalacji ciepłej wody użytkowej nie stwierdzono.

Kwestię bardzo istotną dla stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu koneckiego stanowi zabezpieczenie awaryjnych źródeł zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi lub zapasu wody na wypadek wystąpienia sytuacji awaryjnych.

Zabezpieczenie awaryjne w razie skażenia mikrobiologicznego wody lub awarii ujęć na terenie powiatu koneckiego, ze względu na brak studni publicznych oraz zbyt małą ilość cystern i innych zbiorników magazynujących wodę w środkach transportu w dalszym ciągu jest niezadowalające pomimo pewnej poprawy w tym zakresie, tj. **wyposażenia w 2018r. dwóch przedsiębiorstw wodociągowych (na terenie miasta i gminy Radoszyce oraz Stąporków) w atestowane zbiorniki przeznaczone do kontaktu z żywnością i wodą pitną**, umożliwiające dowóz wody na wypadek konieczności zapewnienia mieszkańcom zastępczego zaopatrzenia w wodę.

Zapobiegawczy nadzór sanitarny

Działania nadzоровe o charakterze profilaktyki inwestycyjnej dotyczyły kontroli pod kątem zapewnienia właściwego stanu sanitarno – zdrowotnego w nowo realizowanych obiektach, takich jak: obiekty żywnościowo – żywnościowe, obiekty oświaty, zakłady pracy oraz braku ponadnormatywnego oddziaływania obiektów na środowisko, w tym zdrowie ludzi.

W 2018r. Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny zajął **157 stanowiska** (postanowienia dot. uzgodnienia przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach; opinie sanitarne dot. dokumentacji projektowej; opinie sanitarne w drodze postanowień o konieczności wykonania raportu oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko i jego zakresu; pozwolenia w drodze decyzji na użytkowanie obiektu budowlanego; zaopiniowane projektu studium i projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego; uzgodnienia dot. zakresu i stopnia szczegółowości informacji do prognozy oddziaływania na środowisko; uzgodnienia wydane w innej formie; uzgodnienia dot. odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko; uzgodnienie projektu dokumentu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko), których celem było zapewnienie właściwych warunków higienicznych i zdrowotnych w obiektach na etapie planowania, projektowania, realizacji i dopuszczenia do użytkowania, w tym **1 stanowisko negatywne**, tj. wydano **negatywną ocenę higieniczną** na materiały/wyroby używane do uzdatniania wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, zastosowane na Stacji Uzdatniania Wody w miejscowości Piaski Królewieckie gmina Smyków oraz wydał **26 decyzji płatniczych** i przeprowadził **26 wizji lokalnych**.

Nadzór nad warunkami środowiska pracy

Realizowana była pełna ochrona zdrowia pracowników przed niekorzystnym wpływem szkodliwości występujących w środowisku pracy poprzez nadzór oraz kontrolę przestrzegania przepisów higieny i warunków środowiska pracy, w tym w zakresie nadzoru nad stosowaniem substancji i preparatów chemicznych, szkodliwych czynników biologicznych, czynników rakotwórczych i mutagennych.

W 2018r. w ewidencji Sekcji Nadzoru Środowiska Pracy znajdowało **470 zakładów pracy**, zatrudniające **8480 pracowników**. Większość objętych ewidencją podmiotów to firmy zatrudniające do 50 pracowników – 433 firmy, co stanowi 92% wszystkich nadzorowanych zakładów. Przeprowadzono **253 kontrole** w **196 zakładach** zatrudniających **3650 pracowników**.

W zakładach pracy powiatu koneckiego **583 osoby** (6,9 %) pracowały w **przekroczeniach NDS i NDN czynników szkodliwych** w **34 zakładach**. Wydano w tym

zakresie decyzje zarządzające, mające na celu eliminacje lub zmniejszenie zagrożenia.

Przeprowadzono **29 kontroli** w ramach **nadzoru nad substancjami i preparatami chemicznymi**.

Przeprowadzono **36 kontroli** w ramach **nadzoru nad produktami biobójczymi**.

W ramach nadzoru nad przestrzeganiem przez podmioty gospodarcze przepisów dotyczących **szkodliwych czynników biologicznych** przeprowadzono ogółem **32 kontrole** w **32 zakładach pracy** (nadleśnictwa, przemysł spożywczy, zakłady opieki zdrowotnej, zakłady gospodarki komunalnej, oczyszczalnie ścieków, zakłady fryzjerskie i kosmetyczne). Nie wydano decyzji.

W ramach nadzoru nad przestrzeganiem przez podmioty gospodarcze przepisów dotyczących **szkodliwych czynników rakotwórczych i mutagennych** przeprowadzono **7 kontroli** w **7 zakładach**. Nie wydano decyzji.

W 2018r. do PPIS w Końskich wpłynęło **32 zgłoszenia podejrzeń chorób zawodowych**, wydano **24 decyzje o stwierdzeniu choroby zawodowej** oraz **8 decyzji o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej** (w 2017r. odpowiednio wpłynęło 45 zgłoszeń, wydano 38 decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej oraz 14 decyzji o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej).

Najczęściej stwierdzane w latach 2016 - 2018 choroby zawodowe to: **pylice płuc**, borelioza, przewlekłe choroby narządu głosu, przewlekłe choroby układu ruchu, zespół wibracyjny, zespół cieśni w obrębie nadgarstka.

Stwierdzone w roku 2018 choroby zawodowe to: **pylice płuc** (22 przypadki), **borelioza** (1 przypadek), **zespół cieśni w obrębie nadgarstka** (1 przypadek).

Współpracowano z Wojewódzkim Ośrodkiem Medycyny Pracy w Kielcach w zakresie chorób zawodowych oraz narażenia pracowników na pyły o działaniu zwłókniającym.

Nadzór nad nowymi narkotykami („dopalaczami”)

Państwowa Inspekcja Sanitarna realizuje zadania w celu ochrony zdrowia ludzi także w obszarze przeciwdziałania zagrożeniom życia lub zdrowia stwarzanych przez nowe narkotyki, tzw. „dopalacze”, w skład których wchodzi nowe substancje psychoaktywne.

W myśl *art. 4 pkt 11a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 r., poz. 1030 z późn. zm.)*, „**nowa substancja psychoaktywna**” oznacza każdą substancję lub grupy substancji pochodzenia naturalnego lub syntetycznego w formie czystej lub w formie preparatu działającą na ośrodkowy układ nerwowy, inną niż substancja psychotropowa i środek odurzający, stwarzającą zgodnie z rekomendacją Zespołu do spraw

oceny ryzyka zagrożeń dla zdrowia lub życia ludzi związanych z używaniem nowych substancji psychoaktywnych, o której mowa w art. 18b ust. 1 pkt 3, zagrożenia dla zdrowia lub zagrożenia społeczne porównywalne do zagrożeń stwarzanych przez substancję psychotropową lub środek odurzający, lub które naśladują działanie tych substancji, określoną w przepisach wydanych na podstawie art. 44f pkt 3 ww. ustawy.

Państwowa Inspekcja Sanitarna powiatu koneckiego **podejmowała różnego rodzaju działania prewencyjne** (rozdystrybuowano ulotki; w ramach akcji plenerowych udzielano porad, eksponowano i kolportowano materiały edukacyjne dotyczące środków zastępczych; przeprowadzono wspólnie z KPP w Końskich lub samodzielnie spotkania z uczniami szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, spotkania dla nauczycieli i pedagogów, spotkania z rodzicami), których celem było upowszechnienie wiedzy na temat zagrożeń zdrowotnych związanych z zażywaniem środków zastępczych.

Na terenie powiatu koneckiego w 2018 roku nie funkcjonowały rozpoznane podmioty w zakresie wprowadzania do obrotu i produkcji nowych narkotyków.

W ramach monitoringu obecności na rynku nowych narkotyków podczas przeprowadzania bieżących kontroli nie stwierdzono w obrocie produktów, które mogłyby być „dopalaczami”.

W 2018 roku współpracowano z Szpitalnym Oddziałem Ratunkowym w Końskich w zakresie zgłaszania przypadków zatrucia „dopalaczami”.

W 2018r. zgłoszono **4 przypadki zatruc „dopalaczami”**. Byli to: 1 mężczyzna w wieku 22 lata i 3 kobiety w wieku 16-28 lat (porównywalnie w roku 2017 było 8 przypadków zatruc „dopalaczami”, mężczyźni w wieku 17-27 lat).

Zgodnie z ustawowymi kompetencjami wynikającymi z *ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (tekst jednolity: Dz.U. z 2019r., poz.59)* oraz *ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 r., poz. 1030 z późn.zm.)* prowadzono w 2018r. **3 postępowania administracyjne** dotyczące wprowadzania do obrotu i produkcji nowych narkotyków (sprawy przekazane przez Prokuraturę), w wyniku których wydano **6 decyzji** o umorzeniu postępowania w sprawie o wprowadzanie do obrotu nowych narkotyków (3 decyzje dotyczyły postępowań z 2017r.).

Przeprowadzone badania przez Centralne Laboratorium Kryminalistyczne Policji w Kielcach wykazały obecność następujących substancji: **5-F-ADB, FUB-AMB, ADB-CHMICA, MDMB-CHMICA, MMB-CHMICA, MDMB-FUBICA, N-etyloheksedron, PV8.**

Są to substancje psychoaktywne zaliczane do grupy syntetycznych analogów funkcjonalnych kannabinoli i katynonów.

W 2018r. przekazano do utylizacji **24 próbki (łącznie waga – 59,31g)**. Koszt utylizacji **108 zł**. Utylizację przeprowadziła firma ECO-ABC Sp. z o.o. w Belchatowie.

Nadzór nad placówkami nauczania i wychowania oraz wypoczynku

W 2018 r. **skontrolowano 100 stałych placówek nauczania i wychowania oraz 40 placówek wypoczynku letniego i zimowego**, w których przeprowadzono ogółem **196 kontroli**.

Decyzje na poprawę stanu sanitarno-technicznego wydano dla 4 obiektów, tj: 2 punktów przedszkolnych, 1 niepublicznego przedszkola i 1 Zespołu Placówek Oświatowych. Zarządzenia decyzji administracyjnych dotyczyły: nawierzchni dróg, dojścia i ogrodzenia, placów rekreacyjnych, ciągów komunikacyjnych w budynkach, odnowienia ścian i podłóg w salach zajęć dla dzieci i młodzieży, stanu sanitarno-higienicznego toalet, w tym sprawności technicznej armatury oraz wyposażenia w środki higieniczne, malowania ścian, remontu posadzek, wentylacji mechanicznej w sanitariatach, renowacji boisk oraz poprawy warunków do prowadzenia zajęć z wf, ponad normatywnej liczby dzieci w salach.

W 2018 roku do PPIS w Końskich wpłynęło **14 interwencji**.

Informacje telefoniczne – 11, w tym **7, dotyczące wszawicy (pedikulozy)** w placówkach – wysłano do placówek mailem pismo GIS dotyczące postępowania z wszawicą; **1, dotycząca niskiej temperatury w szkole** (informacja nie potwierdzona), **1, dotycząca zalania pomieszczeń w szkole ściekami** (informacja potwierdzona); **1, dotycząca wydawania dzieciom w szkole przeterminowanych i zepsutych owoców i mleka** (informacja nie potwierdzona); **1, dotycząca nieprawidłowego żywienia dzieci na zielonej szkole** (informacja nie potwierdzona).

Informacje przekazane pisemnie – 3, w tym **1, dotycząca Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego na obecność pluskiew** (informacja potwierdzona), **1, dotycząca przebywania dzieci w przedszkolu niepublicznym na piętrze budynku bez wymaganych przepisami prawa opinii sanitarnych** (interwencja potwierdzona), **1, dotycząca brudnego pojemnika na mydło w płynie w sanitarium dla dzieci w szkole** (interwencja potwierdzona).

Przeprowadzono **1141 badań dotyczących higienicznej oceny warunków pracy uczniów**, tj. **434 badań** ocen tygodniowych rozkładów lekcyjnych i **278 badań** - oceny dostosowania mebli szkolnych do wzrostu uczniów zgodnie z wymaganiami ergonomii oraz **429 badań** - obciążenia uczniów ciężarem tornistrów.

Zgodnie z wytycznymi Głównego Inspektora Sanitarnego w miesiącu październiku 2018 r. przeprowadzono badania dotyczące oceny obciążenia uczniów ciężarem tornistrów, które polegało na ważeniu uczniów oraz ich plecaków.

Polskie ustawodawstwo nie reguluje kwestii maksymalnej wagi plecaka dzieci i młodzieży szkolnej, ale przyjmuje się, iż stosunek ciężaru tornistra do masy ciała dziecka, która go nosi powinien wynosić od 10 do 15 %. Na potrzeby bieżącej analizy ustalono dwie normy obciążenia ciała ciężarem tornistra, tj. normę niską (10 %) i normę wysoką (15%).

Do badania wytypowano dwie szkoły podstawowe, w tym jedna z terenu miejskiego, a druga z terenu wiejskiego. Obie objęte profilaktyczną opieką zdrowotną nad uczniami.

W 2 szkołach podstawowych - dokonano **429 badań i 858 oznaczeń** – stwierdzono, że **normę niską 10%** uzyskało **201 dzieci**, **normę wysoką 15%** uzyskało **369 dzieci**, natomiast **60 uczniów przekracza obie normy**.

Należy podkreślić, że mimo stworzenia w szkołach miejsc do przechowywania podręczników i przyborów szkolnych, uczniowie nadal noszą zbyt ciężkie plecaki.

Ważenie tornistrów, które przeprowadzono w 2018r. miało pokazać, czy w kwestii kilogramów noszonych na plecach przez dzieci coś się zmieniło, czy nadal obciążenie jest zbyt duże i konieczne są zmiany. W porównaniu do wcześniejszych badań z 2016 r. nie nastąpiła znacząca poprawa w ww. kwestii. W szkołach występuje system nauki pracowniany (uczniowie klas IV-VIII po każdej lekcji zmieniają salę zajęć). Mimo wydzielonych miejsc w swoich klasach nie zostawiają w nich podręczników z uwagi na zadawane lekcje do nauki w domu.

Najwięcej przekroczeń stwierdzono w klasach IV. Inaczej przedstawia się sytuacja w klasach I-III każde dziecko ma wydzieloną indywidualną półkę w sali gdzie mają możliwość pozostawienia podręczników i przyborów i z tego korzystają.

W placówkach oświatowo – wychowawczych zaobserwowano, że większość z placówek zapewnia uczniom/podopiecznym bezpieczne i higieniczne warunki. Stwierdza się dalszą **poprawę w zakresie:** wymiany umeblowania i doposażenia placówek w certyfikaty; poprawy oznakowania i dostosowania mebli do warunków antropometrycznych uczniów; zapewnienia środków higieny w sanitariatach; podnoszenia świadomości organizatorów wypoczynku dzieci i młodzieży w zakresie zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków wypoczynku.

Stwierdzone problemy w placówkach nauczania i wychowania

Nadal istniejącym **problemem jest brak opieki medycznej (pielęgniarki)** szczególnie w przedszkolach i szkołach na wsiach. We wszystkich placówkach **brak jest opieki lekarza i lekarza stomatologa. Brak gabinetów profilaktycznej opieki zdrowotnej** na 49 szkół tylko w 11 są urządzone gabinety. Zbyt mała ilość godzin pracy pielęgniarek.

Zwiększone zagęszczenie w szkołach podstawowych w związku z przejściem klas gimnazjalnych.

Dożywianie prowadzone jest głównie w szkołach podstawowych w formie obiadów

I i II daniowych lub Cateringu. W znacznej ilości posiłki są opłacane przez opiekę społeczną. Nadal można zaobserwować małe zainteresowanie uczniów obiadami pełnopłatnymi. Niewiele szkół organizuje śniadania szkolne oraz wydaje napoje. W szkołach podstawowych dzieci otrzymują mleko i owoce.

Brak wystarczającej infrastruktury do zajęć wf szczególnie w szkołach wiejskich. W wielu szkołach zajęcia z wf prowadzone są na korytarzach.

Brak wentylacji mechanicznej w sanitariatach dla dzieci.

Niewystarczające jest zabezpieczanie terenów w szkołach (placów rekreacyjnych, boisk) przed zanieczyszczeniem odchodami zwierzęcymi.

Rozpoczynanie zajęć lekcyjnych przed godziną 8.

Mała ilość placówek wsparcia dziennego dla dzieci.

PPIS w Końskich nie prowadził rejestru **zachorowań na wszawicę, świerzb i owsicę**. Jednakże profilaktycznie przekazywano materiały oświatowe pielęgniarkom szkolnym, informowano organy prowadzące szkoły o **stanowisku GIS w sprawie profilaktyki i zwalczania wszawicy**.

Nadzór w zakresie bezpieczeństwa żywności, żywienia i przedmiotów użytku

W 2018r. z **861 obiektów objętych nadzorem** znajdujących się w ewidencji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Końskich skontrolowano **351 obiektów**, tj.: 40,76%.

Kontrolą objęto zakłady produkcyjne, zakłady obrotu żywnością, zakłady żywienia zbiorowego otwarte i zamknięte, obiekty ruchome i tymczasowe, środki transportu żywności oraz miejsca obrotu przedmiotów użytku i kosmetyków jak również produkcję pierwotną.

W skontrolowanych obiektach:

- przeprowadzono łącznie **455 kontroli i rekontroli sanitarnych**,
- wydano **28 decyzji na poprawę stanu sanitarno-higienicznego**,
- nałożono **18 mandatów karnych na łączną kwotę 8200 zł**.

Wykonano **56 ocen teoretycznych sposobu żywienia w obiektach żywienia zbiorowego zamkniętych**. Ocenione jadłospisy w **23 przypadkach budziły zastrzeżenia**, a stwierdzone błędy stanowiły wskazówki do poprawy planowanych jadłospisów w zakresie przestrzegania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 27 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia

zbiorowego dzieci i młodzieży z tych jednostkach.

W ramach **nadzoru nad suplementami diety** przeprowadzono **14 kontroli tematycznych skontrolowano 35 preparatów** pod względem prawidłowości stosowania przez przedsiębiorców oznakowania. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

Pobrano do badania **4 próbki wyrobów do kontaktu z żywnością** w ramach urzędowej kontroli i monitoringu. Próbek nie kwestionowano.

W ramach urzędowej kontroli i monitoringu pobrano do badania fizyko-chemicznego i mikrobiologicznego ogółem **261 próbki** w tym 2 próbki kosmetyku. **Zakwestionowano 11 próbek żywnościowych**, tj.: 10 próbek lodów z automatu za przekroczoną liczbę drobnoustrojów chorobotwórczych tj.: *Enterobacteriaceae* oraz 1 próbkę frytury płynnej do głębokiego smażenia kwestionowaną za wysoką zawartość związków polarnych.

Czynnie uczestniczono w realizacji przedsięwzięcia związanego z programem edukacyjnym „**Trzymaj Formę**” szkół gimnazjalnych i podstawowych. Przeprowadzono 2 spotkania edukacyjne dla dzieci ze szkoły podstawowej. Temat szkoleń: „Racjonalne żywienie oraz skutki nieprawidłowego odżywiania”.

W 2018r. przeprowadzano wspólnie z przedstawicielami Powiatowego Lekarza Weterynarii i funkcjonariuszami Komendy Policji **kontrole na targowiskach** w Końskich, Stąporkowie, Radoszycach, Fałkowie i Słupi Koneckiej obiektów ruchomych tzw. „autosklepów” oraz kiosków mięsnych. Ogółem przeprowadzono **22 kontrole na targowiskach**, w tym:

- 9 kontroli stoisk (7 stoisk zostało skontrolowane podczas dwóch festynów w dni wolne od pracy),
- 11 kontroli specjalistycznych środków transportu,
- 2 kontrole kiosków mięsnych, będących pod nadzorem PIS,

oraz **79 kontroli w obiektach żywienia zbiorowego i 31 kontroli w sklepach spożywczych** na terenie powiatu koneckiego w zakresie wzmożonego nadzoru nad legalnością wprowadzanej do obrotu żywności pochodzenia zwierzęcego oraz zagospodarowywania odpadów pochodzenia zwierzęcego w obiektach żywnościowo-żywnościowych zlokalizowanych na targowiskach i bazarach pod kątem możliwości nielegalnego wprowadzania do obrotu mięsa w związku z poważną sytuacją związaną z możliwością niekontrolowanego rozprzestrzeniania się afrykańskiego pomoru świń przez nielegalne wprowadzanie do obrotu mięsa i produktów z mięsa wieprzowego i dzików, które mogły być przedmiotem przemytu przez granicę Polski z Ukrainy i Białorusi.

Najczęściej stwierdzone nieprawidłowości w ww. zakresie:

- identyfikowalności wyrobów mięsno-wędliniarskich (tj.: braku etykiet, dokumentu potwierdzającego zakup mięsa, braku HDI),
- nieprawidłowego znakowania wyrobów mięsno-wędliniarskich (na etykietach brak: nr partii, nr weterynaryjnego zakładu oraz terminu przydatności do spożycia, co uniemożliwia identyfikację),
- braku wydzielonego, oznakowanego pojemnika na odpady kategorii 3,
- braku procedury dot. zagospodarowania odpadów kat. 3,
- braku do wglądu umowy z zakładem utylizacyjnym,

Podczas kontroli specjalistycznych środków transportu w 7 obiektach za stwierdzone nieprawidłowości nałożono **6 mandatów na kwotę 2.300 zł.** oraz w 1 przypadku **skierowano wnioski do WSSE Kielce** o wymierzenie kary pieniężnej.

Działalność oświatowa i promocja zdrowia

Promocja Zdrowia i Oświata Zdrowotna realizuje działania wynikające z **Narodowego Programu Zdrowia** oraz aktualnej oceny sytuacji epidemiologicznej i potrzeb środowiskowych.

PSSE w Końskich w ramach promocji zdrowia w roku 2018 realizowała **10 programów krajowych** oraz wzięła udział w **13 interwencjach nieprogramowych.**

W ramach promocji zdrowia w roku 2018 realizowano **programy krajowe** (min.: „Trzymaj Formę!”; Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu; Profilaktyka HIV/AIDS; Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych - Program „ARS, czyli jak dbać o miłość?”; Program „Podstępne WZW”; Program „Znamie! Znam je?”; Program „Wybierz życie, pierwszy krok” - poświęconym profilaktyce zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV) oraz wzięto udział w **różnych interwencjach nieprogramowych** (min.: Akcja zimowa i letnia „Zdrowe i Bezpieczne Wakacje”; Profilaktyka nowotworów; Profilaktyka używania narkotyków, w tym środków zastępczych; Profilaktyka używania alkoholu; Koneckie Dni Profilaktyki; Obchody Światowego Dnia Zdrowia, w tym Powiatowy Konkurs Piosenki o Zdrowiu; Program „Profilaktyka chorób odkleszczowych”; Promocja zdrowia - Pierwsza pomoc przedmedyczna, Promocja szczepień ochronnych, Profilaktyka wszawicy (pedikulozy); Europejski Tydzień Wiedzy o Antybiotykach).

PPIS w Końskich na szeroką skalę **sprawuje działalność oświatową i promocję zdrowia.** Bardzo ważnym elementem w zakresie promowania zdrowego stylu życia i wszelkich

kampanii prozdrowotnych jest **współpraca międzyinstytucjonalna**, tj. z samorządami lokalnymi i innymi jednostkami, co umożliwia przeprowadzenie wielu działań. Dużą rolę odgrywa także **współpraca z lokalnymi mediami** („Tygodnik Konecki”, „Echo Dnia”).

Informacje zawarte w niniejszym raporcie wskazują, iż **bezpieczeństwo sanitarne mieszkańców powiatu koneckiego pozostawało w 2018r. w dalszym ciągu na wysokim poziomie. Powyższe było zasługą nie tylko służb sanitarnych, ale także współdziałania z innymi instytucjami oraz rosnącej świadomości społecznej dotyczącej promowania zdrowego stylu życia oraz w zakresie wagi zagadnień sanitarnych i epidemiologicznych.**

Działania nadzоровe prowadzone były równoległe z działaniami o charakterze profilaktyki inwestycyjnej oraz promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej.

Wyniki działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej pozwalają na coraz lepszą ocenę sytuacji epidemiologicznej i stanu sanitarnego powiatu koneckiego, uwzględniającą istniejące jak również mogące pojawić się zagrożenia.

W wyniku działalności Państwowego Powiatowego Inspektora w Końskich **wzrasta świadomość społeczeństwa** dot. promowania zdrowego stylu życia oraz w zakresie zagadnień sanitarno – epidemiologicznych.